

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת יתרו | תשפ"ו

אז המקסיקני הגוי התחיל לרעוד מהתרגשות

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א
על 'בן של האלוקים'

ואתם תקויו ל' ממלכת פהנים (יט)

יש סיפור שסיפר הרה"ג רבי אליעזר בן דוד זצ"ל [מייסד 'אור החיים' והיה רב בארגנטינה ומקסיקו ראש מוסדות 'שובה ישראל'] וסיפרנו את זה פעם: הוא היה במקסיקו, ושם יש שפה 'ספניולית' והרב בן דוד הכיר אותה. ופעם הרב בן דוד היה בשדה התעופה בשיקאגו, ובתוך כל האנשים הגיע מקסיקני אחד - והוא ניסה לתקשר אך ללא הצלחה. אף אחד לא הבין מה הוא מדבר... הוא חיפש מישהו דובר 'ספניולית', והרב בן דוד שהכיר שפה זו - ניגש אליו. הוא היה אדם מאד חביב ונחמד, ודיבר אתו והסביר לו מה שהיה צריך. אח"כ שאל אותו הגוי המקסיקני, לאיזה לאום אתה שייך? אתה כזה נחמד ונעים... אמר לו יהודי אנוכי! אז המקסיקני הגוי התחיל לרעוד מהתרגשות, אמר לו הרב בן דוד מה קרה?... אולי מים או תרופה יעזרו? ורמז לו שא"צ כלום.

כמה דקות להתאושש מהרעד עד שהוא המשיך בעמוד 17

'אם לא משתמשים ביד כל יום לצדקה וחסד, אז היד מעלה חלודה.. צדקה וחסד זה הפיזיותרפיה של הידיים!'

מרן עמוד ההוראה הגר"י זילברשטיין שליט"א
בפנינים וזכרונות על הרבנית הצדקנית ע"ה

ולענות אמן, קדיש, וקדושה וברכו, רק זו הדירה שמעניינת אותי.
הקבלן, שלראשונה בחייו שמע דרישות כאלו בחיפוש אחר דירה, נענה לבקשתה והראה לרבנית את הדירה ברח' הרב זוננפלד 22 דירה 7, אך הוסיף להדגיש: 'דעי לך הרבנית, שמבחינת שמש וכיווני אויר ישנן דירות טובות פי כמה וכמה', אך היא לא נענתה להפצרותיו, ואמרה: 'בדבר אחד בלבד חפצתי, בעניית אמן, ואמן יהא שמיה רבא', ואכן דירה זו קנו בסופו של דבר, וכל השנים דקדקה לענות דברים שבקדושה בכל לבה ובכל נפשה.

וכמעט שאין זמן לישון

והוסיף רבינו לספר, שפעם אחת התלוננו הילדים על הרעש שבא מכיוון בית הכנסת בימי הסליחות, שבאמצע הלילה מתחילים מנין אחד לסליחות, המסתיים בשעה אחת וחצי, ומיד לאחריו מתחיל מנין שני בארבע לפנות בוקר, וכך לאחריו מנין שלישי בשעה שש, וכמעט שאין זמן לישון רצוף בלילה, כי קולות הי"ג מידות עולים ובוקעים רקיעים. אך הרבנית ע"ה השיבה לבני הבית: 'דעו לכם ילדים, קול נפץ של סקאד הרבה יותר חמור, אנו צריכים לשמוח עם הקולות של התפילה, הקולות הללו מונעים מאיתנו מעשי חבלה של החיזבאללה וכל מיני

נלקט ונערך ע"י נכדו הרה"ג ר' חיים מלין שליט"א

בה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל (יט)

סיפר רבינו, שכאשר הגיעו להתגורר בשכונת 'רמת אלחנן' בימיה הראשונים, רחוב הרב זוננפלד עדיין לא היה מיושב, והקבלן הציע לרבנית ע"ה שבבואה לקנות דירה בשכונה, תבחר את הדירה הטובה ביותר עבורם. ואף ניסה לשכנעה, דירה זו יש לה כיווני אויר מצויינים, צד זה טוב לימות הקיץ, וצד זה טוב לימות החורף. אך עמדה אותה צדקת, ושאלה: 'מאיזה מקום אני אשמע את התפילה מבית הכנסת יותר טוב?', 'מאיזה דירה אוכל כל הזמן להרוויח ולענות 'אמן יהא שמיה רבא',

במשך תקופה ארוכה לא הורידה הרבנית ע"ה שקיות אשפה לפח הזבל?

סיפר רבינו, שבתקופה בה נערכה שביתת-ענק של אנשי התברואה ופועלי הנקיון בעיר בני ברק, והיות ותושבי העיר לא יצאו לשביתה, וכל בית מוציא מקרבו את האשפה, ומאחר ובמשך זמן רב לא פינו העובדים את האשפה, הרי שבמשך הזמן נערמו ברחובות העיר הררי-אשפה מצחינים.

ובמשך כל אותה תקופה, כשראתה הרבנית ע"ה שהעירייה לא מסלקת את האשפה, לא הסכימה בשום פנים ואופן להוריד פח אשפה מהבית לרחוב. וכך הבית הפך להיות מצבור של שקיות אשפה קשורות, ובשום פנים ואופן לא הרשתה להוריד את הזבל למטה. וכשנשאלה מדוע, הסבירה ונימקה בשלושה טעמים: 'ראשית, מה אשמים כל השכנים הגרים בקומה ראשונה בסמוך לפח האשפה, וגם לעוברי אורח העוברים ליד, מדוע הם צריכים לסבול מפחי האשפה שלנו. ובנוסף לכך, אולי השקית תקרע, ויסתערו עליה חתולים, והאשפה תגלוש החוצה, ולבסוף יופצו חידקים מזיקים. ועל כולנה, זה חילול השם נורא שכך נראית עיר התורה!'

וכך, למרות שבלאו הכי הרחובות מלאו קיא-צואה, העדיפה הרבנית ע"ה להתנהג באצילות נדירה ומופלאה, ובכל אותה תקופה הפכה את ביתה הפרטי לפח-אשפה אחד גדול [וכשגבר הריח והיה חשש לומר דברים שבקדושה בתוך הבית, התיז רבינו ספריי ריחני על השקיות], העיקר שלא להורידם למטה, כדי שלא לגרום חלילה וחס איזה שהוא גרמא של נזק וצער לאחרים.

מדוע הורתה הרבנית ע"ה למרן רבינו שליט"א שלא ירד מהמונית?

סיפור מופלא סיפר רבינו על רעייתו הרבנית ע"ה, היה זה פעם אחת כשיצאו מבית החולים 'תל-השומר', ונאלצו לחפש ולעצור

מונית. והנה מונית נעצרה, וכשפתחו את הדלת, גילו להפתעתם כי אשה נהגת מסיעה את המונית. ואמר רבינו, כי למרות שהרבנית ע"ה נסעה עמו, בכל זאת... והסתפק אולי יצא מהמונית, ויחפשו מונית אחרת.

אולם באותו הרגע, רמזה לו הרבנית ע"ה שלא יצאו מהמונית אלא יסעו עם אותה נהגת. לימים התבטא רבינו על אותם רגעים, ואמר בענוותנותו: 'היה לי טוב כשאמרה כך, הרי תמיד ביטלתי דעתי בפני דעתה'.

והנה כבר בתחילת הנסיעה, פנתה הרבנית ע"ה לנהגת, ושאלה אותה: 'סלחי נא לי, אני רואה כאן בשלט את שמו של הנהג, וזה שם של איש ולא של אשה?', ואכן הנהגת הגיבה ואמרה: 'זה שמו של בעלי'. 'והיכן הוא?' - שאלה בעדינות הרבנית...

הנהגת השיבה בדמעות: 'בעלי נפטר לפני כמה חודשים, והשאיר בית עם חובות עצומים, וגם על המכונית הזו רובצים חובות, ולכן אני נאלצת בלית-ברירה להיות נהגת, כדי לפרנס את ילדי'.

מיד כששמעה כן הרבנית ע"ה, החלה לחזק ולעודד את אותה נהגת ולדבר על ליבה דברי נחומים ואמונה ובטחון. כשהגיעו לביתם, ביקשה הרבנית מרבינו שיתן לה כתשלום שטר גדול, והתחננה לנהגת שלא תשיב שום עודף, ואמרה לה שזה משהו קטן כדי לבטא את ההשתתפות במאמציה לשלם את החובות שהותיר בעלה.

כשירדו מהמונית, פנתה הרבנית ע"ה לנהגת: 'אני מבקשת ומתחננת אליך, בכל פעם שיש לך בעיות או שאלות, תבואי אלינו בשמחה, אולי נוכל לעזור לך בכל מיני דברים, אנא ממך'.... כביכול הנהגת עושה עמה טובה אם תועיל בטובה לבוא אליה בעת הצורך. את סופו של המעשה תיאר רבינו: 'מי שלא ראה את שמחתה של הרבנית ע"ה באותו הזמן, לא ראה שמחה מימיו. בתחילה לא הבנתי לשמחה זו מה עושה, אולם לאחר מכן הסבירה לי שהיא מאושרת על כך שלא נכשלו באיסור הלבנת פנים, ובפרט ב'כל אלמנה ויתום לא תענון', באומרה: הרי אם היינו יוצאים מהמונית ונמנעים מלנסוע עמה, והיינו מותירים את הנהגת שהתגלתה כאלמנה עזובה ובודדה, מי יודע איזה שברון-לב היה פוקד אותה, ושמא היתה מורידה דמעות מרוב צער, הרי זו סכנת נפשות עבורנו - 'וחרה אפי'....'

עוד הוסיף רבינו: 'איזה חוש היה לרבנית ע"ה, לתפוס מיד שמא הנהגת הזו היא אשה אלמנה ומסכנה. וראיתי בחוש כי 'רגלי חסידיו ישמור', ואין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים, סיים רבינו.

מדוע לא רצתה הרבנית ע"ה לפרסם מודעת 'מאורסים' בעיתון?

סיפר רבינו, כי בכל פעם שזכו לארס בן או בת בשעה טובה ומוצלחת, ומנהגו של עולם שמפרסמים בעיתונות החרדית מודעת 'מאורסים', ומבשרים קהל עם ועדה אודות השידוך שזכו לעשות כעת.

אולם הרבנית ע"ה מעולם לא הסכימה להכניס לעיתון מודעת

לעיילי נשמת
הרה"ג
ר' אלטער מרדכי ברג זצ"ל
ב"ר דן ז"ל
מרא דאתרא דקהילת עטרת רא"ש
מונסי ניו יורק
נלב"ע ח"י סיון תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה

'מאורסים' ולבשר על השמחה, ונימקה את דבריה, ואמרה: 'הרי ישנן בנים ובנות רבים בגילאי שידוכים, הממתנים זמן רב למצוא את זיווגם, ואם הם יראו בעיתון שהבת שלנו התארסה, מה הם יחשבו בליבם? - 'אוי ואבוי, איזה מסכנים אנחנו, היא כבר מתארסת, ורק אנחנו ממשיכים להתבגר מיום ליום'...

סיימה הרבנית ואמרה: 'איך אני יכולה לשמוח ולפרסם מודעת 'מאורסים' בשעה שישנן בנות רבות שלא נשתדכו עדיין, ואגרום להם כאב ועגמת נפש?!, ובשביל מה להוציא את העיניים לזולת ולגרום לקנאה ולעין הרע, על דבר שאין בו שום ערך אמיתי?.'

מהו ה'דין-תורה' שניהלה הרבנית ע"ה בכבודה ובעצמה?

במשך השנים אלפי דיני תורה עברו תחת שבטו והכרעתו של מרן רבינו שליט"א, אולם באחת הפעמים סיפר רבינו על דין תורה נדיר שניהלה רעייתו הרבנית ע"ה, ללא שעירבה את בעלה הגדול כלל וכלל:

היה זה בבני ברק, בבניין מגורים ישן שלא היה בסמוך אליו מגרש-חניה מסודר לרכבים, והנה אחד מהדיירים שם קנה רכב חדש, והיה מחנה אותה מדי לילה בחצר הבניין, סמוך מאד לדלת הכניסה. ומאחר ולא היה מתוכננת שם חניה רשמית, הדבר הפריע להרבה מהשכנים, כאבן-נגף ברשות הרבים.

החליטו כולם לבוא לדין תורה אצל רבינו, אולם הופיעו ללא תיאום מראש בבית רבינו בשעות הבוקר, הרבנית ע"ה שפתחה את הדלת ושמעה את מבוקשם, הודיעה להם כי בעלה נמצא בשעות אלו בכולל 'בית דוד' בחולון, אולם הוסיפה ואמרה: 'היות וגדלתי בבית שכולו תורה, הבה ונשמע מה אתם צריכים, ואולי אוכל אני לסייע'...

לאחר ששמעה את טענות שני הצדדים, פתחה את פיה בחכמה, ותורת-חסד על לשונה: 'כיום אי אפשר לחיות בשבת בבניין, כשאין לאחד מדייריו מכונית צמודה לבית, הרי כשיש יולדות צריכים להסיען בשבת, ולעיתים זה בדחיפות רבה, שאין זמן ללכת ולחפש בבניינים אחרים' [סיפור זה התרחש בטרם נבנה ביה"ח 'מעייני הישועה', וגם לא 'עזר מציון'].

ועל כן פנתה הרבנית לבעל הרכב ושאלה אותו: 'אמור נא לי, אם תהיה פה יולדת, האם תקחנה בשבת לתל השומר?' - והוא משיב לאלתר: 'בודאי, מה הספק בכלל'. 'ואם יהיה ילד שנכנס למצב של סכנה, ויאלצו לפנותו לבית החולים בשבת, האם תקח אותו?' - 'בודאי, לכל צרכי פיקוח נפש בשבת, אני יהיה זמין לרווחת השכנים'.

או אז פנתה הרבנית ליתר השכנים ואמרה: 'נו, רואים אתם, הרכב הזה למעשה הוא גם שייך לכם, הרי בשבתות כשיצטרכו להסיע יולדת או חולה, אין לכם בסביבה אדם נוסף עם רכב, כיצד אתם יכולים לחיות בלי רכב? - כולכם צריכים להסכים'. ואכן, התוצאה היתה, שכולם הסכימו פה אחד, לאפשר לאותו שכן את החניה בחצר הבניין, והנימוק התקבל על ליבם, שהרי זו טובת כולם, וכולם זקוקים לבעל הרכב, לעתות-צרה, שלא יבואו ח"ו. רבינו ששמע לאחר מכן על ה'דין-תורה' שהגיעה אל הרבנית ע"ה, ועל הפסק הנפלא שפסקה, התפעל בזמנו ואמר: 'איזו דעת תורה, איזה שכל, איזה תבונה לנצל כל רגש קטן שבתורתנו הקדושה, כדי להשכין שלום בין איש לרעהו'.

יד שלא עושה כל יום מעשי צדקה וחסד - מעלה חלודה!

ונסיים במשפט מיוחד שהרבנית ע"ה, היתה אומרת: כידוע, אורחים רבים, שבורי-לב, ואומללים מצאו פורקן ורווחה בבית רבינו, כאשר הרבנית ע"ה מכניסה את כולם בסבר פנים יפות ובחפץ לב, והייתה משרתת אותם במסירות נפש ממש, באומרה: 'אם לא משתמשים ביד כל יום לצדקה וחסד, אז היד מעלה חלודה... כמו שידיים ורגליים שלא מפעילים אותם עלולים להתנוון ולהשתתק, צדקה וחסד זה הפיזיותרפיה של הידיים!'

(יהיו הדברים לעילוי נשמתה הטהורה של הרבנית הצדקנית מרת עליזה שושנה זילברשטיין ע"ה, נלב"ע י"ח שבט תשנ"ט)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

שמעתי מאחד מגדולי הדור, ששמע מהגה"ח רבי מענדיל פוטערפאס זצ"ל, שבאחד מימי שהותו בסיביר, ניגש אליו אחד מהאסירים היהודים, ו'הזכיר' את עצמו בבקשת 'ברכה' - היות שהיום לעת ערב זמן בריחה הוא לו מהמקום הזה

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על ניצוצי אורה ממעמד קבלת התורה

וְהִיָּתָם לִי סֻגָּלָה מִכָּל הָעַמִּים (י"ח)

מינה ביניהם, שזה הראשון פסע עוד 'פסיעה קטנה' אחת והעמיד עצמו על המדרגה הראשונה, וממילא הובילוהו המדרגות מאליו למעלה, אך זה השני החסיר פסיעה זו ונשאר למטה... אף לדין העושה פסיעה זו יעלה ויגיע לתכלית טוב, ואם לאו... ויש בזה הן 'דרישה' להניח יד ורגל וממילא יגיע מעלה מעלה, והן 'חיזוק' - בל יבהל לחשוב, לא ידעתי מה עלי לעשות... אין לך אלא להניח רגל אחת - להזיז עצמך ממקומך ומיד תמצא עצמך מעלה מעלה, אם תפתח אתה 'פתח כחודו של מחט' כבר תזכה לעזר אלוהי רב ועצום כ'פתחו של אולם'...

ומעשה באיש שעליו אמר קרא 'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין'

ומעשה באיש שעליו אמר קרא 'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין', שבאחד הימים פסק חמורו מלכת, בדאגתו הגדולה לחמורו חביבו פנה האיש אל רופא הבהמות (וויטרינר) וקבל לפניו על מצב של חמורו, נתן לו הרופא 'רפואה' לתת לחמורו (בזריקה, אינשפרייץ), באמרו כי רפואה זו עולה הון רב אבל היא טובה וחזקה עד מאד, ובתוך כ"ד שעות מעת לעת ישוב החמור ללכת כ'אחד האדם' (כאחד החמורים). ילך בדרך מישור וגם יוכל לעלות על ההרים הגבוהים. עבר יום וגם יומיים והחמור לא זז ממקומו, שב האיש אל הרופא בטענת 'למה רמיתני', טבין ותקילין שלמתי על הרפואה ומאומה לא הועיל, נתן לו הרופא רפואה חדשה, כשהוא מוזיל לו את המחיר בכדי לפצותו על העגמת נפש, אך שוב לא הועיל מאומה, החמור לא קם ולא זע ממקומו, וכך שב האיש אל הרופא הלון ושוב, עד שהחליט הרופא לרדת בעצמו לבית האיש, ולבדוק מקרוב מה נעשה עם החמור, וכן עשה. אמנם, כבר מרחוק הרגיש הרופא בצחנת נבילה ל"ע, ובהתקרבו ראה שמדובר בחמור שכבר נפח את נשמתו לפני שלושים יום תמימים. שחק הרופא, וכה אמר למיודעינו, הנה הרפואה שהנני נותן היא לחמור שרוצה ללכת, אלא שיש לו קשיים... אבל מי שאינו רוצה ואין בו כל חשק ללכת, לא אוכל לעזור לו מאומה... והנמשל פשוט, שבת קבלת התורה, ימי השובבים, ויש סיוע מיוחד ממעל לשוב ללכת בדרך מישור, וגם לעלות בהר ה' גבוה מעל גבוה, אבל זה רק למי שרוצה ללכת אלא שיש לו קשיים ונסיונות, יצרים המקשים עליו את ההליכה

נודע מה שגילו צדיקי הדורות כי הקריאה מעוררת את הזמן, ועל כן כאשר קוראים בתורה בשבת קודש את מעמד נתינת התורה ועשרת הדברות אזי מתנוצצים ניצוצי אורה ממעמד קבלת התורה בלבבו של כל אחד מישראל, ומסוגל זה היום לקבל את התורה מחדש, בקבלה טובה של לימוד התורה הקדושה. והגם שכל עניין מתן תורה הוא נצחי, ושייך בכל השנה כולה, אך עיקרו נשפע ומתחדש בכל שנה ושנה בקריאת הפרשה ובחג השבועות, שחוזר וניערור כל מעמד קבלת התורה.

ביתר שאת אמר הרה"ק האמרי יוסף זי"ע (דרוש יח), כי בשב"ק זו - שבת קבלת התורה - מתעורר ומאיר 'מתן תורה' יותר מאשר בחג השבועות.

אכן תחילה וראש בעמדנו לקראת האי שבתא רבתי, עלינו להתבונן במה שכתב רבינו האור החיים 'הק' על הכתוב (יט) 'ומשה עלה אל האלוקים וגו' ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר, 'וז"ל: ויש לך לדעת, כי בחינת הקדושה לא תקדים אלא למזמין אותה, עכ"ל. ולכן רק אחרי שעלה משה אל האלוקים ועשה מעשה והכנה מצדו אז זכה שקרא אליו השי"ת מן ההר. ללמדנו, כי הגם שבשב"ק זו נשפע מן השמים סייעתא דשמיא עצומה לזכות לקבל את התורה, וכל הרוצה ליטול כתר תורה יבוא ויטול, אך מ"מ אי אפשר לישב בחיבוק ידיים ולצפות לזכות לאותה מתנה טובה של קבלת התורה, אלא מחובת האדם להכין עצמו ולהזמין נפשו וליבו לבחינת הקדושה, ואז יזכה לקבל את התורה עם כל השפעותיה בגו"ר מלוא חפניים. שהלא הדברים קל וחומר, ומה משה רבינו ע"ה הוצרך לעשות מעשה כדי שיזכה להתגלות אלוהית, אנן אזובי קיר על אחת כמה וכמה שלא יתכן שנזכה להשפעות הקדושה בלא הכנה לקראתה.

למדרגות הגדולות הנוסעות מאלהים

משל נאה המשיל לזה הרה"ק מסאטמאר זי"ע, למדרגות הגדולות הנוסעות מאלהים בכח העלעקטריק (מדרגות נעות) ופעמים ששני אנשים יעשו כברת דרך עד המדרגות הללו זה יעלה ויבוא עד למעלה למעלה, ורעהו ישאר עמוד למטה. והנפקא

והעליה, ל'רצון' זה ניתן לסייע כדי שיבוא מהכח אל הפועל. אבל השוכב כפגרים מתים, אין לו כל חשק ומחשבה להתקדם, אינו שואף כלל לזוז ממקומו... מה תועיל לו קדושת הימים... לא יועילו לו כל טעדי, וכל סיוע לא יזיזו ממקומו

שמעתי מאחד מגדולי הדור

שמעתי מאחד מגדולי הדור, ששמע ממי ששמע מהגה"ח רבי מענדיל פוטערפאס זצ"ל, וכך הוה מעשה, באחד מימי שהותו במדינת סיביר מאחורי סוגר וברית, ניגש אליו אחד מהאסירים היהודים, ו'הזכיר' את עצמו בבקשת 'ברכה' - היות שהיום לעת ערב זמן בריחה הוא לו מהמקום הזה, על כן הוא מבקש ברכתו שיצליח ה' דרכו, ויצילו מכל צרה וצוקה. ר' מענדל הביט בו כמי שהשתבשה דעתו עליו, ותמה בפניו, וכי איך תעלה על דעתך להימלט מהמקום הזה ... והרי כאן דלתים וברית, חומות גבוהות ובצורות, 'גדר תיל' וכל מיני שמירות ע"י שומרים חמושים וכלבים, וכל נסיון להימלט ממקום זה אינו 'ספק' פיקוח נפש, אלא פקוח נפש וודאי, ענה לו היהודי, זה זמן ארוך מאד ששמתי אל לבי וראיתי שבכל יום ויום בשעות הערב ישנם כ-30 רגעים (שניות) שאין שמירה וחיילים מסביב למחנה, כי בשעה זו מחליפים החיילים את משמרתם, ובין משמרת לשניה אין החיילים נצבים על עמדם. וכבר זמן רב שהנני קודח נקבים נקבים בקיר החומה בצורה של עיגול, סחור סחור, כל יום מעט מעט, ובלילה הבעל"ט הנני עומד לכלות את כל המלאכה, אז לא יידרש מעמי רק לדחוף מעט באמצע העיגול, וממילא יפתח חלל קטן ומשם אמלט מהמקום הנורא הזה ... ויהי בערב, מיהר ר' מענדל לאותו מקום, לראות היצליח ה' דרכו, ואכן, לעיניו נגלה המחזה הגדול, שבשעה היעודה בועט האיש ב'עיגול' ונפתח בפניו חלל ריק בחומה, והוא יוצא דרכו ל 'אוויר העולם' והחל בורח כל עוד נשמתו באפו, לפתע ... יצאו והגיחו מן הצד שני כלבים ענקיים שמראיהם נורא ואיום, והתחילו לדלוך אחריו כדי לתפסו, והנה רואה ר' מענדל, איך שהיהודי מוציא מכיסו תוך כדי ריצתו (ככלות כוחותיו) שתי חתיכות בשר שמן, והוא זורקם בחזקה לאחוריו, מה עשו הכלבים, שכחו שיש 'בורח' סורר לפניהם, ולא ראו לנגד עיניהם אלא 'בשר', עזבו הכל ופנו לסעוד סעודתם. השומר (החדש) שראה מרחוק את כל אשר נעשה נהנה לראות שהכלבים פועלים פעולתם כראוי, אבל, בראותו שהיהודי זורק בשר והכלבים עוצרים מרדיפתם, עלה עשן באפו, הוציא את כלי זיינו (נשקו) וירה בכלבים למיתה, ר' מענדל תמה והשתומם מאוד מאוד, וכי מה ראה השומר להעניש את הכלבים... ועוד, הרי עונש גדול יותר הוא ל'בעל הכלב' מלכלב עצמו, שהרי הוא מפסיד את כלבו ... אחר זמן, כשמצא ר' מענדל 'עת רצון' לפני השומר, הביע את תמיהתו בפניו, ושאלו על מעשיו, ענה לו השומר, שמע נא, הננו משקיעים בכלבים אלו השקעה מרובה, חודשים ארוכים הננו מוציאים עליהם הוצאת הון עתק, וכוחות מרובים

כדי לאלפם, עד שמעמידים אותם על משמרתם .. וכי על מה משקיעים בהם כ"כ הרבה מעות, זמן, כוחות הנפש והגוף, הלא דבר הוא - כדי שאם יקרה מקרה כזה של בריחה, יעמדו כלבים הללו על משמרתם וילחמו בעדנו, אבל אם בבוא העת שלזה הם נועדו, תפסם 'בולמוס' של בשר, ואינם ממלאים את תפקידם, מה תועלת וצורך יש לנו בהם, על כן הרגתי אותם על אתר. מרגלא בפומיה דר' מענדל לספר עובדא זו בכל עת, בדמעות על לחיו, באמרו, האדם יורד להאי עלמא כדי לעבוד את בוראו, ולעמוד בנסיגות שמנסים אותו בכל עת מן השמים, אם ברגעים הללו תפסו בולמוס של 'בשר' והוא שוכח מתפקידו ופונה ל 'חתיכת בשר', או לשאר שטויות והנאות עולם הזה, ואינו עומד בגבורתו לעמוד על משמרתו במלחמת היצר... מה תועלת יש.

לשיעור שלכם מקשיבים

20.000 איש !!

כמה אתם הייתם מוכנים להשקיע
לתת שיעור או שיחת חיזוק
ל 20.000 איש ? ?
כנראה הרבה..

לזכות ולהיות שותף בזיכוי הרבים אדיר..

בואו והשתתפו עמנו בהוצאות הדפסת
גליונות 'על הצדיקים' ותזכו מדי שבוע
להיות שותפים בחיזוק כ-20.000 קוראים

התקשרו

055 - 400 - 77 - 20

או כתבו לנו למייל

A950850750@GMAIL.COM

ואז אשתו של הטבח התחילה לספר כמה הם קשורים ליהדות, כי היא מדליקה נרות כל שבת. ר' נסים שאל את האיש: תפילין אתה מניח? "לפעמים" - הייתה התשובה. "מתי?" "בחול המועד סוכות".

מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל בחי' של גאון בתורה, ובתקיפות בדיון

וישכב משה לְשֹׁפֵט אֶת הָעָם (יח"ג)

אומרת, יש לו שמירה מיוחדת, אין צורך בדאגה, אני לא צריך שמירה נוספת. ואינני מפחד כלל.

אז שה'בית דין' ינהל את הסמינר

"שלוש פעמים נוכחתי, כי ר' נסים דפק על השולחן בבית דין (כתגובה של כאב וגערה)" סיפר אחד מחשובי הדיינים שליט"א. דפיקה ראשונה. התנהל דיון, ראובן מול שמעון. בשלב מסוים שמעון העלה טענה חזקה, מול דבריו של ראובן. ה'טוען הרבני' של ראובן קלט מהר כי הלקוח שלו מתחיל להפסיד, לכן ביקש מיד את זכות הדיבור ואמר לדיינים: ללקוח שלי יש יראת הכבוד מבית דין, הוא מתרגש, הוא אפילו פוחד, כיון שכך, אני רוצה להסביר את מה שהוא אמר קודם לכן.

הדיינים הבינו, כי הוא מתכנן לסלף ולעוות את הדברים, כדי למהר ולהינצל מהטענה של שמעון. ר' נסים נתן מכה על השולחן, וגער בקול רם: "מי שאומר את האמת אינו פוחד".

דפיקה שנייה. התנהל דיון בנוגע לבת ישראל, שסילקו אותה מהסמינר ולא רצו לקבלה בחזרה. אביה תבע את המנהל לבית דין. המנהל הגיע ואמר את דבריו.

ר' נסים הקשיב לטענות המנהל, אך אמר לו, כי למרות מה ששמעו כעת מפיו, יש לקבל אותה בחזרה. המנהל התרגז, הוציא את המפתחות הניח על השולחן ואמר: "אז שה'בית דין' ינהל את הסמינר".

ר' נסים נתן מכה גדולה על השולחן, ובכאב: "אתם לא מאיימים על בית דין!"

הדפיקה בכלל. לא היה לחם חוקו של ר' נסים. אבל כשהיה צורך עשה זאת.

הדפיקה השלישית. נכנס לבית דין יהודי נכבד, המעניק כשרות למלונות שונים ברחבי הארץ.

הוא הגיע עם ה'טבח' של אחד המלונות, אמר וביקש: "האדם הזה צריך לעבור ג'יור לחומרא". ר' נסים התעניין מה הסיפור? הוא עבר ג'יור אצל איזה רב בחדרה.

אז למה צריך ג'יור נוסף? כי יש 'פסק דין' של בית דין הגדול, עליו חתומים הרב אלישיב. הרב עובדיה יוסף והרב סלמן חוגי עובדי, כי הגירות שעבר אינה שווה כלום.

אז א"כ, אין זה ג'יור לחומרא, אלא ג'יור גמור מעיקרו? אמר האיש: נו, זאל זיין = שיהיה... (כמי שאומר: רוצים כך, אז שיעשו

מאת: הרב א. חפץ

החי' של ר' נסים, היה מלא חדוות החיים, והעניק לכולם אהבה וחוץ, חי' של גאון בתורה, שאין למעלה הימנו. החי' הנעים, הפך להיות לא רק חלק מצורת פניו, אלא גם חלק מתורתו. תלמידיו 'מורי הוראה בישראל', קיבלו ממנו את החי' כדי למסור אותו הלאה לתלמידיהם ולשומעי לקחם. כזה ראה וקדש.

גם פשוטי עם שנכנסו, קבלו ממנו חי'. היה זה לפעמים הענקת כוח בשבילם. והם שמרו על החי' שלו שנים רבות, ולמדו ממנו, כמה טוב להיות יהודי החי רק על פי תורה.

מי שהיה לידו, הופתע להכיר עד כמה נזהר בכבודם של אחרים, אפילו שלא הכירים, ולמרות שהם הטרידוהו, תמיד מצא בשבילם חי' אבהי. על אף חולשתו וגם בעת יסוריו הגדולים ביותר.

יהודי שהתייעץ איתו בנושא מסוים, שמע את הדברים דלהלן: דע לך, יש שתי אפשרויות של תוכחה. אפשר להוכיח חזק ותקיף, ויש לזה השפעה ותועלת, אך ההשפעה היא רק בשעת מעשה, לדוגמא, כאשר אדם רואה סמוך לשבת שעדיין מתעסקים בענייני חול והוא צועק חזק, על ידי כך כולם נבהלים ומסדרים מהר את כל מה שצריך לסדר בבית, אבל בשבוע הבא הדבר יחזור על עצמו, מפני שהדבר לא התקבל עליהם.

ולכן אמרו חז"ל (שבת ל"ד א') "שצריך למימרנהו בניחותא, כי היכי דליקבליהו מיניה" היינו שאם יאמר בנחת את דברי התוכחה, הם יתקבלו, וממילא זה יעזור גם לשבוע הבא ולעוד שבועיים.

לא פוחד מעבריינים

"הגבאי לא נמצא היום אחר הצהרים, ויש צורך בשמירה בבית הרב" - הזעיקו את ר' משה זינגר. מדוע? "היום בבוקר התקיים דיון עם 'גברא אלימא' שיצא חייב, ופוחדים שיבוא לרב, ומי יודע מה יעשה" הלכתי לבית הרב ללימוד הקבוע שלנו. ונשארתי בבית. והנה הרב רואה, שאני שוהה בבית אחרי הלימוד ולא עוזב את המקום. הוא התעניין.

אמרתי לו: הרי היה דיון קשה וכו', ולכן אמרו לי לשמור, כדי שהרב לא ישאר בבית לבדו.

הוא חייך חי' רחב: תגיד להם שלא יפחדו, אני עושה מה שהתורה אומרת לי, מה שההלכה מצווה, ומי שעושה מה שההלכה

גיוור (גמור). אם כן, צריך להתחיל להכין אותם לקראת גיוור, האם בכלל הם מעוניינים להתגייס.

ואז אשתו של הטבח התחילה לספר כמה הם קשורים ליהדות, כי היא מדליקה נרות כל שבת, ובעלה ה'טבח' של המלון עושה קידוש כל שבת...

ר' נסים במקוריותו ובסייעתא דשמיא שלו, הגביה את עיניו ושאל את האיש: "תפילין אתה מניח?"
"לפעמים" - הייתה התשובה. "מתי?" "בחול המועד סוכות".
"שמענו" - הגיב ר' נסים. ושלח אותם החוצה "תמתינו".
הכניסו את הדין הבא.

אחרי שהסתיים הדין הממושך. נכנס 'משגיח הכשרות' של המלון ושאל בתמיה פורתא: נו, מה יהיה? ואס וועט זיין? מה יהיה איתנו?
ר' נסים דפק על שולחן בית הדין: 'מה יהיה' - ואס וועט זיין, אתה שואל, וכי אתה לא רואה וכי אינך מבין? לך 'תכשיר' את כל הכלים של המלון...

את האמת ניתן לומר כבר מחר!

היה זה לקראת סיום דין תורה מסוים. אחד הצדדים ביקש: "אני רוצה שהות של שבועיים ימים על מנת להשיב על טענות בעל הדין שלי".

התרומם ר' נסים מכיסאו, נעמד מול בעל הדין וצעק אליו: "אם יש צורך בשבועיים, זה רק כדי להמציא שקרים. את האמת ניתן לומר כבר מחר!..." ובית הדין היה באותו רגע לחרדת אלוקים.
ושבו מעשה בקול רם ונישא. היה זה באמצע הלימוד עם החברותא בבית, נכנסה קבוצה של כמה אנשים שהיו נראים נכבדים (ומשום מה, לא היה ניתן לדחות אותם להמתין לסיום לימוד החברותא). הם פתחו בעניין מה שהיה אמש בבית דין, ושפלוני אמר כך וכך, והם דיברו נגדו. ר' נסים ישב ושתק.

לפרט מסוים בדבריהם, הגיב ר' נסים "אכן הוא אמר לי טענה כזו". הם תמחו: "והרב חושב, שהוא אומר לרב את האמת?!" ר' נסים שלא כצפוי, נהיה אדום, דפק על השולחן וצעק: "כן, אני חושב שהוא אומר לי את האמת, גם ביררתי עליו, הוא אדם נאמן".
תוך חצי דקה, כולם היו בחוץ. בבהלה רבה.

אתה לא מתבייש לשקר

מעשה היה, בעיצומו של דיון כאשר המתדיין חזר על שקר שוב ושוב, לפתע נשמע קולו של 'ראש בית הדין' בגערה אדירה: "אתה לא מתבייש לשקר. ולשקר בתוך בית דין?!"

כאשר היו דברים מגיעים לעניין של כבוד שמים או העמדת הלכה על מכונה. השתנו אצלו סדרי השתיקה והסבלנות. ונשמע מפיו קול זעקה.

ושבו נשמע 'קול מחאה': "כאברך צעיר, נדנדתי לו בשאלות מעניינות וגם משונות, עד שלפעמים היה פורץ בצחוק, הכבדתי עליו בשאלות, אך תמיד השיב בנחת, וכאמור לפעמים צחק בנועם וידידות. אך פעם שאלתי בהלכות חמורות, הוא עמד אז איתי

באמצע המדרגות של בית הכנסת צא"י רמת אהרון, הרב נהיה אדום וצעק עלי: איך אפשר לסמוך על רופא במקום של חייבי כריתות?! הצעקה הייתה בזעזוע גדול כל כך, עד שחשבתי שעוד רגע הוא נופל מכל המדרגות. הנה, הרב הצוחק איתי כשצריך, וצועק עלי בעת הצורך".

לפעמים הבינו את עומק הצעקה שלו, רק לאחר זמן: מעשה שהיה. ראובן המלווה, תבע בבית הדין, את שמעון, הלווה. על החוב שחייב לו ואינו משיב.

המלווה לא הכחיש כי הציק מאד ללווה, וגם, בתוך הבית דין לפני הדיינים, השפיל עוד וגידף את הלווה. היה קשה לראות את ההתנהגות שלו.

ר' נסים קם בפתאומיות מולו בצעקה קורעת לב: "כתוב בתורה לא תהי' לו כנושה, זה איסור! זה לאו! ואתה כן רוצה להיות כנושה".
ושבו חזר על גערותו פעם שניה.
המלווה הותקף בפחד נוראי.

תלמיד חכם שהשתתף בדיון, הגיע לכולל חזון איש וסיפר, כי ביקר היום בבית דין ו"נראה לי כי ר' נסים השתנה, ממש פלא, נהיה פתאום אדם תקיף, לא כפי שהכרתי אותו מאז".

חכם מחכמי הכולל, ששמע את דבריו, חיך והסביר לו: ר' נסים לא יודע לצעוק סתם, וגם לא יודע לכעוס, אלא שבשולחן ערוך סימן צ"ט סעי' ד' כתוב "ולא עוד אלא ראוי לדיין לגעור בתובע ולטורדו" - על מי שעובר על 'לא תהיה לו כנושה'. פשוט עשה על פי מה שכתוב בשולחן ערוך "ראוי לדיין לגעור בתובע ולטורדו" (וראה עוד בלשון הזהב של הרמב"ם הלכות מלוה ולוה פ"ד ה"ב).
(קטעים מלוקטים מתוך הספר הנפלא 'מילה בסלע')

רבי שלמה זלמן אויערבאך סיפר להם: היינו ערים כל ליל שישי, והיה מישהו נוסף שגם היה ער בכל זמן לימודנו. היתה זאת אמכם שעסקה בהכנת צרכי השבת והיתה מכינה לנו 'קיכלעך'

הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א על כוחן של נשים צדקניות

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל (י"ג)

הילדים. הקשיים של הקימה וקטיעת השינה המתוקה עלולים לחרוט צלקת של זיכרון קשה לאורך ימים. אך הָאֵם המסורה המתיקה את ההתעוררות על ידי קופסת כעכים מתוקים וערבים לחיך שנחה בארון במטבח ויועדה לעת הזו. בכל ליל שבת ציפו הילדים לאותה קימה מוקדמת בשחרית מתוך ציפיה נעימה לאכילת הכעכים המיוחדים שהמתיקה את הלימוד.

רבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל' בפתח-תקוה, נהג לספר איך אמו הנחילה לו אהבת תורה ורגש של כבוד לתורה. מדי שבוע בשבוע ביום ראשון, התארח בחור ישיבה שאכל 'מים' בביתם. באותו יום היה הבית אפוף תכונה והתרגשות. האם היתה פורסת מפה לבנה על השולחן ומכינה את מיטב תבשיליה. כל בני הבית חשו שימי ראשון הינם 'יום טוב' שבו הדירה הקטנה לובשת צורה של ארמון המתכונן לבואו של נציג מלכות התורה.

והיתה מכינה לנו 'קיכלעך'

רבי אברהם יצחק קוק שליט"א, ראש ישיבת 'מאור התלמוד', סיפר שכאשר הוא ואחיו הגאונים ישבו 'שבעה' על אמם הרבנית רחל קוק ע"ה, אשת רבי רפאל זצ"ל רבה של טבריה, בין המנחמים הרבים שפקדו את הבית היה רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, מעמודי ההוראה של כלל ישראל וראש ישיבת 'קול תורה'. הוא נכנס ואמר: 'הגעתי לנחם גם בגלל הרגשת הכרת טובה לאמא שלכם עליה השלום'. הוא סיפר, שבהיותו בן אחת-עשרה למד בחברותא בכל 'ליל שישי' עם אחיה הצעיר של הרבנית, רבי חיים יהודה ליב מנדלבוים זצ"ל, והיו עושים ליל 'משמר' לחזרה על מה שנלמד בחיידר במשך השבוע. רבי שלמה זלמן סיפר: "אנחנו היינו ערים כל ליל שישי, אבל היה מישהו נוסף שגם הוא היה ער בכל זמן לימודנו. היתה זאת אמכם שעסקה בהכנת צרכי השבת והיתה מכינה לנו 'קיכלעך' [עוגיות] מיוחדים שנאפו כדי לכבדנו בהן בתום סדר הלימוד שלנו".

"אני בטוח", אמר רבי שלמה זלמן, "שתשומת הלב הזאת שניתנה לנו גרמה לכך שנחזור בחשק רב יותר על תלמודנו. ואף על כך באתי היום הזה להכיר לה טובה!".

אחד מחשובי תלמידי-החכמים בבני-ברק סיפר, שכשלמד בישיבה היו הבחורים מוסרים ביום קבוע בשבוע את הכביסה המלוכלכת לכובס. ואף הוא, בשבוע הראשון שלמד בישיבה, מסר לידייו את הכביסה. אך כשהגיע הביתה בערב שבת אמו מחתה בו על כך ואמרה לו: "באיזו רשות אתה לוקח ממני את הזכות הזאת

מפרש רש"י: "כה תאמר - בלשון הזה וכסדר הזה. לבית יעקב - אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה: ותגיד לבני ישראל - עונשין ודקדוקין פירש לזכרים, דברים הקשין כגידין".

וחז"ל אומרים במדרש (שמות רבה כח): "למה נשים תחילה... כדי שיהיו מנהיגות את בניהן לתורה...".

וב'פרקי דרבי אליעזר' (פרק מ) כתוב: "אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: לך אמור להם לבנות ישראל אם רוצות הן לקבל את התורה. ולמה שאלו לנשים? לפי שדרךן של אנשים הולכין אחרי דעתן של נשים".

הכל תלוי, אפוא, בידה לגרום לבעל לקיים את התורה או, חס-וחלילה, לבטלה.

הדיבור לנשים נאמר ל"בית יעקב", מפני שהאשה היא-היא ה'בית'. הגמרא במסכת שבת (ק"ח): מספרת על רבי יוסי שאמר: "מעולם לא קריתי לאשתי אלא לאשתי בית". האשה יוצקת את התוכן של הבית. עינה פקוחה על הבית והיא שומרת עליו. המציאות מוכיחה שמה שהאשה מוכנה שייכנס לבית נכנס - ומה שהיא שוללת נותר בחוץ!

אהבת תורה של נשים היא דבר שאין לתארו. ובצירוף החן והחסד השופע מהן הן יכולות להשפיע ולחולל בבעלים ובילדים מהפכות גדולות.

ראש הישיבה רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל היה אומר, שהשינוי הגדול ביחסן של הנשים ללומדי תורה בדורנו לעומת הדור שעבר, הגיע בזכות עמל התורה של רבינו ה'חזון איש' זצ"ל - שהיה למעלה מדרך הטבע. הודות לכך נוספה קדושה בעולם ששינתה את פני כל הדור מן הקצה אל הקצה. ועד כדי כך הגיעו הדברים, שהיום הנשים רוצות רק בעל המתמיד בתורה והן מתפארות בזה. מציאות זו הינה חסד השם שזכה בו דורנו. דווקא בדור חלש יותר, קמות הנשים כלביאות ומעמיסות על עצמן עול כבד ביותר. כל מה ששלנו - שלהן הוא. ושותפותן מזכה אותן בחיי נצח.

היה זיכרון אישי מימי ילדותו

למשגיח מפוניבז', רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, היה זיכרון אישי מימי ילדותו שהיה חי בקרבו עד זקנה. בכל שבת היה אביו רבי ראובן דוב זצ"ל מעיר אותו ואת אחיו השכם בבוקר כדי ללמוד איתם קודם התפילה. צעד כזה בדרך-כלל גורר התנגדות מצד

לכבס את הבגדים לבן תורה שלומד בישיבה? זו הזכות שלי ואינני מוכנה שתיקח ממני את הזכות הגדולה הזאת!". כמה עידוד נסך בו משפט כזה, כמה גאוה הוא מילא אותו. הוא נמנה על לומדי התורה שזכות היא לכבס את בגדיהם.

הקימה מסגרת של 'ישיבת בין הזמנים' במגדיאל

במשפחתנו הכרנו במשך שלושים שנה אשה תמימה וישרת-לב שעשתה בביתנו עבודות בית בקביעות, בשם שרה מרחבי ע"ה. אשה שיש לנו הרבה מה ללמוד ממנה מסירות נפש לתורה, וכיצד מחדירים בבית אורה של אהבת תורה. היא עלתה מתימן בילדותה, התגוררה במעברות ובניסים גלויים ניצלה מציפורני הציונים הרשעים שרצו להוביל אותה ואת משפחתה לשמד ולקיבוצים. זכתה להקים בית של תורה יחד עם בעלה רבי שלמה מרחבי ז"ל בשוב מגדיאל בשרון. היא התאלמנה ממנו בצעירותה וגידלה את ילדיה לבד, בתנאים קשים ומסרה נפש בשביל חינוכם. בשביל לפרנס את ביתה בדוחק עבדה בעבודות בית בבני-ברק פעמיים או שלוש בשבוע, מרחק נסיעה של שעה ויותר לכל צד, ובערב חזרה באפיסת-כוחות לטפל בילדים ובגידולם - ובעיקר כדי שתוכל לשלוח אותם למוסדות חרדיים ספוגים באהבת תורה ויראת-שמים ולא למוסדות ממלכתיים ופושרים. בימי בין הזמנים כשראתה שאין לילדיה מסגרת לימוד מסודרת, החליטה לעבוד חמש פעמים בשבוע במקום שלוש, ובכסף שהתווסף הקימה מסגרת של 'ישיבת בין הזמנים' במגדיאל. בנוסף לבניה, בחורים מכל האזור היו באים ולומדים כמה שעות עם בניה, והיא שילמה את המלגה מכיסה הפרטי. הילדים בבית ראו איך היא מוכנה להתמסר בשביל תורה וכמה מוכנה להשקיע כדי שילמדו תורה - וספגו זאת אל קרבם. אין זה פלא שכל צאצאיה, בניה ונכדיה, הינם בני תורה מובהקים ותלמידי-חכמים, בשונה מרבים אחרים שחיו בנסיבות דומות ולא זכו למה שהיא זכתה.

אשת רבי שלמה בלוח זצ"ל תלמיד ה'חפץ חיים', שהיה צדיק יסוד עולם, גאון וקדוש, סיפרה שפעם רצה בעלה לעודדה ולקח אותה לרבו הכהן הגדול בראדן. אמר לה ה'חפץ חיים': "תדעי, שכאשר צדיק מגיע לשמים עושים שם חגיגה גדולה לכבודו, ואת אותה חגיגה עושים גם כאשר אשתו באה..."

ראש הישיבה רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, היה מדריך בני תורה ואומר להם: "כשלמדת טוב והשגת רווחים רוחניים, עליך לשנתן את האשה ולספר לה זאת. ולא רק כדי שתהיה לה נחת ממך, אלא מפני שלמוד התורה שלך הוא 'שותפות' ביחד איתה

ומן הראוי שתדע כמה גדול חלקה".

האשה שתשים את חיי הנצח בראש מעייניה, תוליך את עצמה באופן בטוח אל הרווח. הזכיה לחיי הנצח, אומרת הגמרא, היא כאשר האשה דואגת לכך שהילדים ילמדו טוב ונותנת לבעלה ללכת ללמוד. כשאשה מפגימה שזו התכלית שלה ויודעת שהשכר שלה בעולם הבא תלוי בכך, היא תתאמץ מאד. נכון שקשה בלי עזרת הבעל, אבל כשנזכרים בחשבון של ה'חפץ חיים' שבכל דקה זוכים לכמאתיים מילים של תורה, מאתיים זכויות לעולם הבא, הדקה הופכת להיות דקה של אושר! ובשעה זוכים לשתים-עשרה אלף מילים. ועשר שעות ביום הן מאה ועשרים אלף מצוות. ואם נכפיל רק בחמישה ימים בשבוע, הגענו לשש מאות אלף - שהם כשניים וחצי מיליון מצוות בחודש! אין קושי שלא מתגמד לעומת זה.

הרבנית הצדקנית חנה פערל קוטלר ע"ה, אשת גאון הדור רבי אהרן קוטלר זצ"ל, סיפרה שבבחרתה שאל אותה אביה הגדול רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל', אם יציעו לה שני בחורים שווים בתורה ויראת-שמים, אלא שאחד גם יודע גם לשיר, באיזה מהם תבחר? והיא השיבה שתעדיף את זה שאינו יודע לשיר, מפני שחפצה היא בבעל שיש בו "אך ורק תורה". היא לא הרגישה שהחיים שלה יהיו נעימים יותר על ידי שמיעת זמר מדי פעם או שתשתבח בבעל שהוא שליח ציבור המרוצה לקהל... להיפך, היא הרגישה שזה יפחית משהו מהרווח הסופי. לכך הא

שאפה - וזה מה שהיא קיבלה.

(מתוך הספר 'לעשות רצונך')

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

הייתי צריך לעבור צינתור. הרופא פנה אלי: "יש שני סוגים של תומכנים: הראשון ניתן על ידי בית החולים בחינם. ויש תומכן אחר, טוב יותר, שעלותו 2800 דולר. מה אתה מחליט?"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על השקעה הנכונה בחיים הרוחניים

אנשי חיל יראי אלקים (יה כא)

אומר ר' דוד בריסקער ווארט טוב מאד: למה הדבר דומה? נתאר לעצמנו אדם שאינו יכול להירדם בלילה, הוא נעמד ליד אדן החלון, ולפתע הוא רואה שלושה אנשים רצים, הוא אינו יודע מה פשר הריצה שלהם. והנה הוא רואה שהם משליכים משהו לפח האשפה. הוא עדיין

אספר סיפור שארע עמי, ממנו נוכל לקחת תובנת חיים חשובה: הייתי צריך לעבור צינתור. לאחר שפותחים את הסתימה שבעורק הלב באמצעות בלון, שותלים תומכן (סטנד), שמטרתו להחזיק את העורק פתוח ולאפשר את זרימת הדם בתוכו.

הרופא פנה אלי ואמר: "יש שני סוגים של תומכנים: הראשון נקרא תומכן רגיל, וניתן על ידי בית החולים בחינם. התומכן הזה בהחלט טוב, אולם יש תומכן אחר, טוב יותר, שאני ממליץ עליו מאד. דא עקא, עלותו אלפיים ושמונה מאות דולר. מה אתה מחליט?". נטיתי להשיב מיד שבוודאי רצוני בתומכן המשובח יותר. את כל הון ביתו אדם מוכן לתת בעד חייו. אבל לפני שהשבתי החלטתי להתייעץ עם אשתי. הצגתי בפניה את השאלה, והיא הביטה עלי במבט כזה, כאילו אינה מבינה את השאלה.

"מה קשה כל כך להבין", שאלתי. "הרופא אומר שגם הסטנד הרגיל טוב. השאלה היא האם כדאי להשקיע בסטנד המשובח יותר". היא הביטה עלי במבט תמה ושאלה: "כשמדברים על חיים, שואלים על אלפיים ושמונה מאות דולר?!"...

לפתע תפסתי את הענין: אם בנוגע לחיים הגשמיים, הארעיים, אין בכלל שאלה האם להשקיע אלפיים ושמונה מאות דולר - בנוגע לחיים הרוחניים הנצחיים, על אחת כמה וכמה...

התורה והמצוות הן החיים הנצחיים שלנו. אם בנוגע לחיי העולם הזה איננו עושים חשבונות, קל וחומר שבנוגע לחיי נצח אל לנו לעשות חשבונות, אלא עלינו להשתדל לקיים כל מצוה בהידור המירבי, כמאמר הכתוב (ויקרא ג, טז): "כל חלב לה".

בסעיף הראשון בשו"ע כותב הרמ"א: "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת". לכאורה צריך להבין, כיצד אפשר לצוות על האדם לא להתבייש? אפשר לצוות עליו לעשות רצון השי"ת בכל מצב ובכל תנאי, אף שהוא חש בושה, אבל לצוות עליו "ולא יתבייש", הכיצד?

נתאר לעצמנו יהודי הנמצא בין אנשים שאינם שומרי מצוות והגיע זמן תפילת מנחה. הוא נעמד להתפלל ורואה כיצד כולם מדברים עליו ולועגים לו, אומרים עליו שהוא 'צודרייטער', 'פנאטי'. אפשר לומר לו שאפילו אם הוא מתבייש מהם, אל ימנע מלעשות את רצון השי"ת, אבל ברמ"א נאמר "ולא יתבייש", יש כאן ציווי לאדם שלא יחוש בושה כלל, איך אפשר לצוות כן?

אינו מבין מה קורה, אך לפתע הוא רואה שוטרים רצים. או אז הוא מבין שמדובר בגנבים שברחו מפני השוטרים, ובדרך בריחתם הם כנראה השליכו את הגניבה לפח האשפה. עם אור ראשן, הוא יורד למטה פותח את הפח ומוצא בו שטר של מאה דולר. זה כבר מתחיל להיות מעניין, הוא מציץ פנימה אל תוך הפח ורואה שם עוד כמה שטרות. הריח אמנם לא משהו, אבל מדובר בדולרים... לכסף אין ריח... או אז - תסלחו לי - הוא נכנס לתוך הפח ונובר בו. הנה עוד שטר ועוד שטר. הוא מטונף ומלוכלך, אבל לא נורא, אפשר לנקות. עוברים אנשים ליד הפח ורואים בתוכו אדם, הוא שומע אותם, אומרים זה לזה: הוא 'צודרייטער', אדם 'מסובב', לא שפוי... עובר עוד אדם ואומר: "אוי נעבעך, רחמנות עליו"... האיש הזה שומע את כל הדיבורים הללו, האם הוא מתבייש? הוא לא מתחיל להתבייש! א מחיה. כל רגע שהוא בפנים שווה לו כסף, עוד שטר ועוד שטר. יגידו כולם מה שיגידו, ילעגו כמה שילעגו, לו זה לא אכפת. הוא כבר אסף משם אלפי דולרים הוא נהיה עשיר. כאשר אדם עובד את השי"ת, אין גביר גדול ממנו. כולם צוחקים עליו, אבל הוא יודע שהוא מתעסק עם מליונים, וכי יש לו במה להתבייש? הם מרחמים עליו, אבל הרחמנות צריכה להיות עלים, לא עליו.

אדם צריך להרגיש שבעשיית רצון השי"ת הוא צובר מיליונים מי שחי בתחושה זו אזי הוא יכול לקיים בקלות את ציווי הרמ"א: "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת".

(מתוך יחי ראובן - הגדה של פסח)

לכן אני תמיד אומר שאסור שאכילת ביצה תהפוך להזדמנות מבוזבזת. ראוי להתבונן ולהתפעל מהביצה, כי היא מהווה את אחת העדויות הנפלאות ביותר על אמונתנו!

הגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל על ביצה, אמונה, ולץ

- ועצם העובדה הזו כבר מהווה עדות לגדולתם של ישראל. אבל ראוי לך גם להתבונן ולהתפעל מהביצה, כי היא מהווה את אחת העדויות הנפלאות ביותר על אמונתנו!

אתה רוצה להפוך למאמין? אתה רוצה להפוך לאדם אשר אמונתו בבורא יתברך ובחכמתו

חדורה בו היטב? למד את הדברים שהוא מניח לך בצלחת. זוהי המטרה העיקרית של המזון, של האכילה.

אבל כל הרעיונות הללו כלל אינם עושים רושם על הלץ. כשהוא שומע את הדיבורים האלה - הוא בז להם. הוא לא מתפעל. "הכל נכון", הוא אומר, "אבל זה לא עסק חשוב כל כך כפי שהרב מילר עושה מזה. אוכל זה אוכל. הוא נועד כדי לאכול".

וזה כבר דומה לליצנותו של עמלק. כשהוא אומר שזה לא חשוב כל כך, הוא מגלם את דמות הלץ - הוא לוקח משהו שהוא חשוב בעיני ה', ואומר שזה לא חשוב.

יש אנשים שמתרגזים לשמע הדיבורים הללו: "אז זה מה שאתה מצפה שנעשה כעת? לא מספיק שאנחנו עושים הכל כדת וכדין, אלא אתה רוצה שמעכשיו גם נעריך את הכל בצורה הנכונה?" "צריך להתרגש מהמצוות? להתרגש מתפילין וציצית ודגני בוקר כשרים? אפילו מביצים צריך להתרגש? יש כל כך הרבה על מה לחשוב! איזה מין חיים אלו?"

התשובה היא, שאלו הם החיים שמצפים מאיתנו לחיות. זוהי תכלית החיים - לייקר את מה שחשוב, ולא להמעיט בחשיבותם. לא מספיק לעשות, לא מספיק לשלם מם-שפתיים, אלא הכל תלוי ברמת ההבנה שלנו. אחרת - זו ליצנות.

הדרך היחידה אפוא להגיע לכך היא לעסוק בהתבוננות בערכים ובהשקפות שאותן אנו מוצאים בתורה, ולחנך את עצמנו להעריך אותם במלואם. זו הסיבה שלימוד התורה ולימוד השקפת התורה הינם דברים נחוצים ביותר. הדרך היחידה להעריך את מה שאנחנו אמורים להעריך, היא להבין מתוך התורה מה חשוב בעולם ולמה לייחס משמעות. כולנו לצים - אלא אם כן נלמד כיצד לא להיות כאלה.

(מתוך מאמר 'תורת אביגדור' בשלח תשפה)

ואתם תקויו יי ממלכת פהנים (י)

אולי לא ידעתם, אבל יהודי שיושב לאכול ביצה, מצופה ממנו קודם כל ללמוד את הביצה. הביטו בביצה - היא מהווה עדות על בורא העולם. איך זה שלביצה יש קליפה? הלא היא היתה יכולה להיוולד ללא קליפה, וכך היא היתה נמחצת עם לידתה. למה לא? ואם כבר יש קליפה, איך זה שהקליפה חזקה דיה כדי לעמוד בלחץ המופעל עליה שעה שהתרנגולת מטילה אותה? איך זה שהקליפה לא נשברת?

התשובה היא שקליפת הביצה תוכננה והונדסה כך שהיא חזקה מספיק בדיוק כדי לשרוד את הלחץ המופעל עליה בשעת ההטלה. אבל היא לא מדי חזקה; אם הקליפה היתה אפילו קצת יותר חזקה, האפרוח לעולם לא היה מצליח לבקוע. כאשר מגיע זמנם של האפרוחים לבקוע, הם מנקרים את דרכם החוצה. אלא שכדי לנקר, יש צורך בכלי מתאים לכך, ואכן, מספר ימים לפני הגיע זמנו של האפרוח הקטן להיוולד, צומח על מקורו הזעיר מעין בליטה, שן-ביצה. ולמרות שהמקור בעצמו אינו חזק כל כך, שן-הביצה הזו חזקה יותר, והיא חזקה וחדה בשיעור המדויק הנחוץ כדי לשבור את הקליפה.

שאותו אתם תופתעו לשמוע.

ודבר נוסף - שאותו אתם תופתעו לשמוע. למעשה, הקליפה חזקה ועבה מדי בשביל שהאפרוח יוכל לבקוע אותה, אלא, שמספר ימים לפני שמגיע זמנה לבקוע, האפרוח מתחיל לספוג סידן מתוך קליפת הביצה, באמצעות כלי דם זעירים שעדיין מחוברים לחלק הפנימי לקליפה. ומלבד העובדה שהסידן הזה מחזק את עצמותיו של האפרוח, הרי שהוא גם הופך את הקליפה למעט יותר דקה ואת האפרוח למעט יותר חזק - ביחס מדויק להפליא.

אילו הקליפה היתה מעט יותר חזקה, האפרוח היה מנקר ומנקר ללא הועיל, והוא היה נשאר כלוא בתוכה. הקליפה עשויה בצורה כזו שהיא חזקה מספיק בדיוק כדי לא לבקוע בלחץ הלידה, ודקה מספיק בדיוק כדי לאפשר לאפרוח הקטן לנקר את דרכו החוצה. וברגע שהביצה בוקעת, שן-הביצה נושרת - תפקידה הסתיים! איזה תהליך מיוחד במינו!

לכן אני תמיד אומר שאסור שאכילת ביצה תהפוך להזדמנות מבוזבזת. ברור שהביצה כשרה - אתה לא תאכל ביצה של בת יענה

הנהגה מעניינת מקובלת במשפחתנו, הנהגה שהנהיג הסבא, מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, מרא דארעא דישראל. כדי שתחדור ללב, אהבה והערכה לתורה

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל (י"ב)

ולגדל את הילדים כבני תורה למופת!

ברבות הימים הועתק מחזה מרגש זה למקומות נוספים.

חופת טליתות נפרסה מעל הרב שיינברג

כפי ששמענו לדוגמא על קרית מטרסדורף בירושלים - בכל שנה, במשך עשרות שנים, לאחר תפילת מוסף ביום 'שמחת תורה', ליוו מאות בני השכונה ותלמידי ישיבת 'תורה אור' את מורם ורבים הנערץ, מרן הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצ"ל, בשירה ובריקודים מהיכל הישיבה לביתו.

חופת טליתות נפרסה מעל ראש הישיבה, כשהיא מוחזקת בידי תלמידים ומעריצים, ספר תורה קטן מחובק בזרועו, וקול צלילי הזמר מתחזק ומתעצם מרגע לרגע: "אור זרע לצדיק ולְיִשְׁרֵי לֵב שְׁמֹחָה" ... רבים מבני השכונה, מבוגרים וצעירים כאחד, הצטרפו במשך כל הדרך אל התהלוכה. בחלונות נראו מצטופפות נשים מביטות בהערצה ובהערכה בזיו פניו של זקן ראשי הישיבות, ורואות כיצד רוכשים כבוד לענק התורה.

הנהגה מעניינת מקובלת במשפחתנו

הנהגה מעניינת מקובלת במשפחתנו, הנהגה שהנהיג הסבא, מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, מרא דארעא דישראל. רבי יוסף חיים הנהיג בתקופתו בירושלים עיר הקודש, שבהקפה אחת לפחות ישתתפו כל נשות השכונה, כדי שתחדור לליבן אהבה והערכה לתורה.

מסופר, ששנה אחת אמרו לו שישנן כמה וכמה נשים יולדות ותשושות שאין ביכולתן לבוא לבית הכנסת ולראות את ההקפות. באופן נדיר הורה רבי יוסף חיים להוציא את ספרי התורה לרחבה הסמוכה לבית הכנסת להקפה אחת, וכך יוכלו כל הנשים לעמוד בחלונות ביתן ולראות את הריקודים לכבודה של תורה. "הראייה הזו", נימק, "היא שמביאה לנו את תלמידי-החכמים של הדור הבא!

"על מה תבקשי ברכה?", שאל אותה החזון איש

בשמחת הנישואין של הגאון רבי חיים שאול קרליץ זצ"ל, גאב"ד 'שארית ישראל', נטל חלק דוד החתן, מרן ה'חזון איש' זצ"ל. רבים נדחקו סביב רבן של ישראל כדי לזכות לקבל את ברכתו. סבתי הצדקנית, הרבנית חיה רוחמה קופשיץ ע"ה, אשת הגאון

שגורה הייתה בפי מרן החזון איש זצ"ל: אהבת התורה, אהבה בלב ונפש, להוקירה, להעריכה וליקרה, בכוחה של האם ליטע בבן יותר מהאב. כי אהבה בלא מילים, תורגש יותר ממעשים והנהגות! זוהי הסיבה שנצטוו הנשים תחילה "כה תאמר לבית יעקב", עוד קודם שנצטוו הגברים "ותגיד לבני ישראל". משום שכהקדמה ללימוד התורה של בני ישראל, מוכרחות הנשים הצדקניות להכין את הקרקע, לדאוג לכך שתשרה בבית אווירה של אהבת התורה, ולהכין את עצמן כראוי לוותר על תענוגות העולם הזה ולהסתפק במועט למען התורה.

היה זה מעמד נורא הוד

יום 'שמחת תורה' בעיירה קמניץ שבליטא, הייתה מסורת קבועה לפיה התאספו כל בני הישיבה בסמוך לביתו של ראש הישיבה, מרן הגאון רבי ברוך בער לייבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', ומשם ליווהו בשירה וזמרה ובכבוד גדול אל בית המדרש, למעמד ההקפות. היה זה מעמד נורא הוד של הנחלת כבוד לתורה ולחכמיה, ונצרב בזיכרונם של תלמידי ישיבת קמניץ לדורותיה.

שנה אחת, כאשר באו להקביל את פניו, הכריז רבי ברוך בער כי השנה אינו יוצא להקפות! הסיבה היא, אמר, משום ששמע שנמנעו מלסדר השנה 'עזרת נשים'. הגבאים התנצלו שלא הספיקו לעשות מחיצה ראויה קודם החג, ולכך לא הוקמה עזרת הנשים; אולם רבי ברוך בער לא קיבל את הדברים, והביע מהם מורת רוח מרובה. הוא שב והודיע כי אינו מתכוון לצאת להקפות עד שיעמידו מחיצה המותרת על פי הלכה ביום טוב - להניח בדים על גבי סטנדרים וכדומה - כדי שאף הנשים תוכלנה להשתתף במעמד ההקפות. ואכן, רק כעבור זמן ממושך, כאשר הודיעו לרבי ברוך בער שסידרו 'עזרת נשים' - יצא לעבר בית המדרש כמדי שנה בשנה. מאוחר יותר, הסביר רבי ברוך בער את פשר הנהגתו: "אילולא אהבת התורה הנטועה בליבן של בנות ישראל, כיצד יהיו לנו בני תורה ובני ישיבות בעם ישראל בדור הבא?" "כל אהבת התורה של הבית", אמר רבי ברוך בער, "מבוססת על אהבת התורה המושרשת בלב האמא. מוכרחות הנשים והבנות להיות נוכחות בשעת ההקפות, לראות כיצד מכבדים את התורה ואוהבים אותה! כך תגבר אהבת התורה בליבן, וכך יוכלו להחדיר אווירה זו בביתן

הצדיק רבי צבי קופשיץ זצ"ל, שגידלה את הכלה בביתה עקב היותה יתומה מגיל צעיר, הלכה אף היא לזכות בברכה, עם יציאתו של החזון איש מן האולם.

"על מה תבקשי ברכה", שאל אותה החזון איש. "רוצה אני שבני ידעו ללמוד", השיבה, "ושיהיה להם חשק ללמוד".

השיב לה החזון איש: "לדעת ללמוד, דהיינו שיהיו להם כישרונות והבנה ישרה - זה אוכל לברך אותך. אולם 'לרצות' ללמוד ושיהיה להם חשק ללמוד - זה כבר תלוי בך, האמא! עד כמה שיראו שאת מעריכה את התורה, כך הם ידעו לייקר אותה".

ואכן, מיוחדת במינה הייתה באהבתה לתורה, שהייתה נטועה עמוק בשורשי ליבה באופן מופלא, והורגשה כל העת במחיצתה. לא לחינם זכתה לזרע בירך ה', בנים וחתנים מופלגים ביותר, גדולי תורה, ראשי ישיבות ומורי הוראה חשובים.

אני עושה עכשיו חביתה לכבוד התורה

זכורני, כשהייתי אברך צעיר לאחר החתונה, עליתי יום אחד לבקרה. היא שאלה אותי: "אכלת כבר ארוחת צהריים?" לא השבתי, והיא הבינה כנראה שעוד לא אכלתי. והנה אני רואה שהיא נכנסת למטבח, ובשמחה נגשת לכיריים ומתחילה לטגן חביתה. ואז אני שומע אותה מדברת בלחש לעצמה: "אני עושה עכשיו חביתה לכבוד התורה, כדי של'בן ישיבה' יהיה כח ללמוד תורה אחר הצהריים!..."

ממש התפעלתי מכך שאפילו פעולה קלה כזו, נעשתה על ידה בכאלו כוונות טהורות של אהבת תורה. אין פלא שזכתה למה שזכתה!

שמעתי כי כאשר היו נכדיה ונכדותיה עומדים לבקש ברכה מהסבתא הגדולה, היא הייתה מדגישה שקודם כל היא מברכת את הנכדים, רק אחר כך היא תברך את הנכדות. "הרי הבנים לומדים תורה!" הטעימה.

בפעם אחרת בה הגעתי לביתה, מצאתי אותה מאוד שמחה ונרגשת. כששאלתי אותה לפרש הדבר, השיבה לי כי כעת היה אצלה אחד הנכדים, והיא ראתה כי הוא מהדר בחומרה מסוימת יותר ממה שהיא עצמה נוהגת להדר.

הבן אפוא את פשר שמחתי

"בודאי תתמה מה משמח אותי בכך", אמרה לי. "אז אספר לך" - "לפני נישואיי, באתי לסבי מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, וביקשתי ממנו שיעניק לי את הכר המיותר שהיה בביתו, כדי שיהיו עבורי ועבור חתני זוג כרים. יש לציין כי עד כמה שנים לפני כן, עלות כר הייתה יקרה מאוד, ורק לבוודדים הייתה אפשרות ויכולת להשיג כרים - אז עוד היה זה בגדר פינוקים ומותרות.

לשמע בקשתי, התפלא הסבא ושאל: "מדוע תבקשי כרית? לאמא שלך לא הייתה כרית". טענתי לו שנכון שלאמי לא הייתה כרית, אך היום זה אחרת, ולכולם כבר יש כריות. השיב לי הסבא:

"עוד תראי בעינייך שגם הנכדים שלך יהיו אחרת ממך, כי הדורות יורדים עוד ועוד..."

"הבן אפוא את פשר שמחתי", אמרה הסבתא. "תמיד חששתי לראות כיצד ומתי יתקיימו בי דבריו של רבי יוסף חיים. והינה כעת נוכחתי כיצד נכדי הוא בעל יראת שמים גדולה עוד יותר ממני! על זה אני שמחה ומודה לבורא העולם, לראות כי דברי סבי התקיימו בי הפוך, וכל דור נעשה ירא שמים יותר מקודמו ומהדר יותר ממנו..."

כך, ביד אומנת, בתבונה נפלאה ובמומחיות רבה, הצליחה להחדיר בבית ייקור לתורה והנחלת כבוד ללומדיה. בכך נטעה בלב צאצאיה שאיפות לגדלות בתורה, ותחושה כי אין דבר חשוב ויקר יותר מלימוד התורה!

כל זאת למרות המצב הגשמי הקשה בו הייתה נתונה. חביב היה על מרן ה'סטיפלער' זצ"ל הביטוי ששמע פעם מבעלה רבי צבי: "האדריכל שהכין את הבית שלנו - הוא גאון! בנוהג העולם לעשות חדר לאורחים, חדר לסלון, חדר למטבח וחדרי שינה; אבל האדריכל שלנו הצליח להכניס גם את המטבח, גם את הסלון וגם את חדרי השינה בחדר אחד..."

ואכן, הבית הגשמי היה צר מהכיל; אבל חיי הרוח בבית גדלו ורחבו לאין שיעור. ה'לב' של הבית התרחב עד קצה היכולת כאשר היה זה נוגע לדברים שבקדושה וענייני תורה וכבוד שמיים! אמר לי חתנה, דודי הגאון רבי רפאל ברלין שליט"א, שלדעתי סיבת ההצלחה של רבי צבי ורעייתו בגידול בנים תלמידי חכמים, נעוצה בכך כי למרות הדחוק והעניות הרבה - הדבר לא העיב כהוא זה על האווירה הנפלאה והנינוחה ששררה תמיד בבית. למרות המצב הגשמי הדחוק, בכל עת היה הבית חי ותוסס, מה שהחדיר בתודעת הילדים עמוק עמוק כי אין אושר ושמחה כשמחת התורה וקיום המצוות. כל השאר טפל לעיקר העיקרים. כך, בצורה כזו גדלים תלמידי חכמים ומרביצי תורה נודעים.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

היהודי התמלא רעד של קדושה, עצר את האורח, רץ לחדר צדדי, נטל את ידיו, מצא איזו חליפה ישנה שנותרה לו, וניגש בדחילו ורחימו לכתוב 'קוויטל' לאדמו"ר

גבאי הצדקה ואיש הקירוב הרה"ח ר' יוחנן בריזל שיחי' על קבלת התורה של היהודי הפשוט

וְשִׁמְרֵתֶם אֶת בְּרִיתִי וְהִיִּיתֶם לִי סֵגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים (י"ה)

מספר הרב בריזל וקולו נרגש: "חשבו על כך. בתוך ים של גויים, ללא סביבה תומכת, עמדה אשה וגזרה על עצמה חיים שלמים של פער, ובלבד שלא לנתק את השרשרת. האם יש לך 'נעשה ונשמע' גדול מזה?".

כוחה של המילה "מלא"

הרב בריזל מוסיף ומספר על תופעה מדהימה המעידה על שורשיות הנשמה היהודית, אותה הוא פוגש סביב מנהגי ה"יזכור" בחגים.

"מגיעים אלינו לפעמים מאות אנשים", הוא מתאר. "חלקם הגדול לא יודעים צורת אות, לא ביקרו בבית כנסת עשרות שנים, אבל הם עומדים בתור ארוך וסבלני ליד ספר התורה. מילה אחת שגורה בפי כולם: 'מלא'. הם לא יודעים להתפלל, אבל הם יודעים לבקש 'קל מלא רחמים'. הם עומדים בתור רק כדי להזכיר את שם ההורים".

באחת הפעמים, ניגשה לרב בריזל אשה שחזותה העידה עליה שאינה יהודייה. היא הושיטה פתק וביקשה להזכיר שם יהודי. לשאלתו, סיפרה האשה: "כשהייתי קטנה, קרוב משפחה שלי, שהיה יהודי, היה שולח אותי תמיד לבית הכנסת עם פתק ועליו שמות הוריו, כדי שיזכירו אותם ב'מלא'. הוא הקפיד על כך מאוד. כעת, כשהוא עצמו הלך לעולמו ואין לו מי שיזכיר אותו, אני מרגישה חובה לבוא עם השם שלו".

"רואים אנו", מסכם הרב בריזל, "שגם כשהגוף מתרחק, הנשמה זועקת את געגועיה אל הנצח, והכמיהה הזו חוצה אפילו את דעתם של הגויים סביבם".

ה"קוויטל" של חסיד קרלין

הרב בריזל מביא עוד סיפור מופלא ששמע מיהודי בארץ, על מפגש שהתרחש לפני כ-40 שנה, הממחיש כיצד הלב היהודי נשאר ער גם תחת הריסות.

אותו יהודי ביקר בברית המועצות דאז ופגש מקומי שנראה שומר מצוות, אך היה מנותק לחלוטין מהנעשה בעולם היהודי. תוך כדי שיחה התברר שאותו יהודי הוא חסיד קרלין במקורו. באנחה כבדה אמר המקומי לאורח: "אני חסיד קרלין, אבל אוי... כל האדמו"רים כבר הלכו לעולמם, החסידות איננה". הוא היה משוכנע שהשואה והקומוניזם מחקו את הכל. האורח חיך אליו ואמר: "ר' יהודי, דע לך שברוך השם חסידות

אנו עומדים בפתחה של פרשת יתרו, הפרשה בה העולם עצר מלכת, ושמיים נשקו לארץ במעמד הנשגב של קבלת התורה. אותו קול של הקב"ה שהדהד במדבר סיני לא נדם באותו יום, אלא הוא ממשיך להדהד, לפעפע ולרטוט בעומק נשמתו של כל יהודי ויהודי, בכל מקום ובכל זמן, עד סוף כל הדורות.

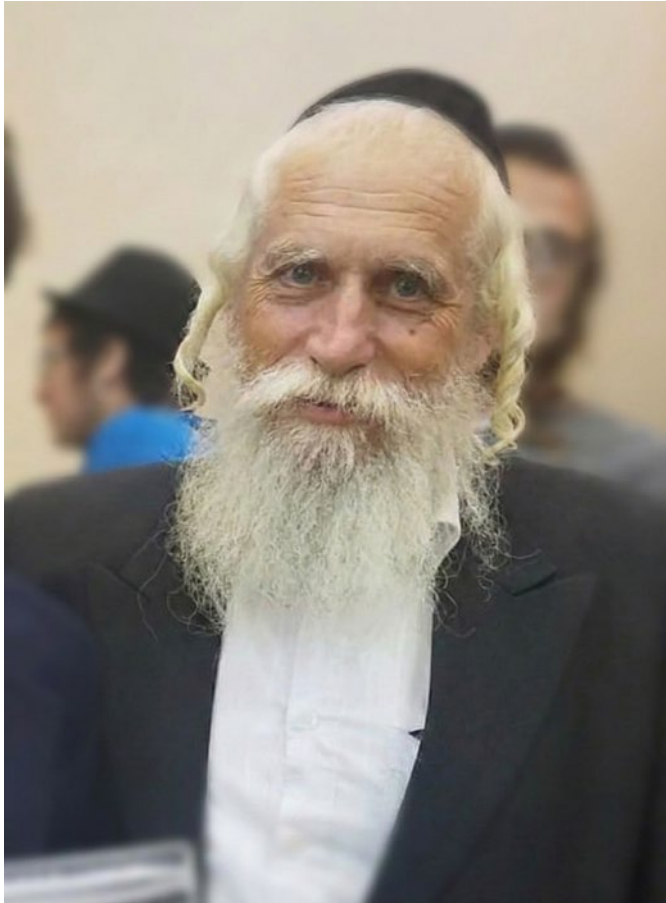
אנו, שזכינו לגדול בחממות של תורה ויראת שמיים וחסידות, רגילים לחשוב על קבלת התורה במושגים אחרים. אך מי שזכה לראות את ה"קול גדול" הזה בוקע דווקא מתוך החושך, הוא ידידנו איש החסד והקירוב, הרב יוחנן בריזל. בשיחותיו המרתקות, הוא חושף בפנינו טפח ממסעותיו בערבות רוסיה ואוקראינה, ומספר על המפגש המטלטל עם הניצוץ היהודי ששרד את הקפאון הסובייטי, ניצוץ שמוכיח כי היהדות היא עמוקה בלבבות.

אחד הסיפורים המרטיטים שסיפר לנו הרב בריזל, התרחש באחד מאירועי הקירוב הגדולים שערך באוקראינה. בתוך ההמון הרב, צדה את עינו דמותה של אשה מבוגרת, שנראתה חכמה ואינטליגנטית מאוד. אולם, כאשר הביט בבעלה שישב לצידה: אדם פשוט שבפשוטים, שנראה דל בשכלו ורחוק כרחוק מזרח ממערב מרמתה השכלית של רעייתו.

"הפער היה בלתי נתפס", משחזר הרב בריזל. "לא היה צריך להיות מומחה גדול בשידוכים כדי להבין שאין כאן שום התאמה הגיונית". ואכן, במהלך האירוע, מישוהו אזר אומץ ושאל אותה בפליאה: "גברת, סלחי לי, אך כיצד אשה ברמתך מצאה את דרכה לנישואין עם אדם כה שונה ממך?".

תשובתה של אותה אשה יהודיה בודדה הייתה שיעור מוסר נוקב, המהדהד כקבלת התורה בפני עצמה. היא השיבה בפשטות גמורה: "תבין, אנחנו גרנו באזור כפרי מרוחק ומבודד. הייתי צעירה ורציתי להקים בית, אך היה לי תנאי אחד עליו לא הייתי מוכנה לוותר בעד שום הון שבעולם: אני מתחתנת רק עם יהודי".

היא הצביעה על בעלה והוסיפה: "לא עניין אותי כסף, לא עניין אותי מעמד, ואפילו לא חכמה. העיקר שיהיה מזרע ישראל. באזור שלנו, הוא היה היהודי היחיד שמצאתי. אז התחתנתי איתו. העיקר שיהיה יהודי".

קרלין חיה וקיימת! יש אדמו"ר, ויש חסידים באמריקה ובארץ הקודש!"

"התגובה של אותו יהודי הייתה מצמררת", מספר הרב בריזל. "הוא התמלא רעד של קדושה, עצר את האורח ואמר: 'חכה רגע!'. הוא רץ לחדר צדדי, נטל את ידיו בדקדקנות, מצא איזו חליפה ישנה ('חלאט') שנותרה לו, חגר את עצמו בחבל פשוט כ'גרטל', וניגש בדחילו ורחימו לכתוב 'קוויטל' לאדמו"ר. הוא הוציא כמה מטבעות שחוקים כפדיון נפש, ומסר אותם לאורח בעיניים דומעות".

הוא לא ידע הרבה, הוא היה מנותק עשרות שנים, אבל ברגע שהניצוץ הוצת - בערה בו אש של קודש, אותה התבטלות לצדיק ואמונת חכמים תמימה שלא נכבתה מעולם.

הגעתי לבית הכנסת ברובנא

כשאנו שואלים את הרב בריזל היכן נבט הזרע הראשון של מסכת הקירוב הזו, עיניו מצטעפות והוא לוקח אותנו במסע הזמן ביותר משלושים שנים לאחור.

"היה זה עם הסדקים הראשונים שנבעו ב'מסך הברזל'", נזכר הרב בריזל. "נשלחתי אז לעשות את ימי ראש השנה בעיר רובנא שבאוקראינה. המצב הרוחני היה בבחינת 'תוהו ובוהו'. היהדות במדינות חבר העמים נמחקה כמעט כליל תחת המכבש הקומוניסטי. היו שמיהרו לעלות ארצה, אך אלו שנותרו מאחור היו בבחינת 'תינוקות שנשבו' במלוא מובן המילה. הם ידעו שהם יהודים, ותו לא מידי. היינו צריכים להתחיל מאפס ממש.

"הגעתי לבית הכנסת ברובנא. המראה היה מוזר, עשרות יהודים, שרידי חרב, נכנסו למקום, חבשו כיפה ונעמדו להקשיב. לא ידעתי כמה מהם שומרים מצוות, אך הלב יצא אליהם. הם באו לשמוע את קול ה'.

"ניגשתי לעמוד התפילה. הבנתי מיד שאין כאן מקום לנוסחאות המורכבות של בית אבא בקרלין, ואף לא לנוסח העולם הרגיל. הייתי צריך 'להמציא' את התפילה מחדש: הרבה שירה, ניגונים סוחפים, ריקודים ב'נשמת כל חי'. המטרה הייתה אחת: להבעיר את הניצוץ, לגרום להם להרגיש שייכות.

הרגע המטלטל ביותר התרחש דווקא בתפילת מנחה

אך הרגע המטלטל ביותר התרחש דווקא בתפילת מנחה של ערב החג. התחלתי את חזרת הש"ץ: 'ברוך אתה ה'...'. עצרתי, ממתין לתגובה המקובלת 'ברוך הוא וברוך שמו. דממה. אף אחד לא פוצה פה. המשכתי לברכה, ציפיתי ל'אמן' שקט מוחלט. כך גם ב'מודים'. אפס שיתוף פעולה.

"באותו רגע נפל לי האסימון והלב נחמץ: הם פשוט לא יודעים! זו הפעם הראשונה בחייהם שהם עומדים בבית כנסת. הם מעולם לא שמעו מה עונים וכיצד מגיבים.

"המחשבה טלטלה אותי: 'יהודי יעבור את העולם הזה בלי

לענות אמן?!'. נזכרתי במאמרי חז"ל על כך, שגם קטנים, שאינם מבינים, זוכים לחיי העולם הבא בזכות עניית אמן. גמלה בליבי החלטה: אני הולך להכניס עכשיו עשרות יהודים לחיי העולם הבא!

"עצרתי את התפילה וקראתי למתורגמן. 'תשאל אותם אם הם יודעים מה זה 'אמן', ביקשתי. התשובה הייתה שלילית. התחלנו ללמד אותם כמו ב'חידור': 'חזרו אחריי: אמן! אמן!'. כשהמילה הייתה שגורה בפה, עברתי לשלב הבא.

"אמרתי להם: 'אנחנו נעשה הסכם. בכל פעם שאני מרים את ידי הימנית כלפי מעלה - כולכם צועקים ביחד אמן!'. הם הביטו בי בתמיהה, אנשים מבוגרים שמתבקשים לשחק כילדים, אך משהו באווירה כבש אותם. עשינו 'תרגיל על יבש', אני מניף יד - והם שואגים 'אמן'.

"רבותי!", קולו של הרב בריזל נשבר מהתרגשות, "כזה ראש השנה לא היה לי כל ימי חיי. במשך יומיים תמימים עמדתי על הבימה, הנפתי את ידי שוב ושוב, ומול עיניי ראיתי עשרות יהודים הקרועים מעל שולחן אביהם, שואגים בפעם הראשונה בחייהם אמן!"

"הרגשתי שהלב שלי מתרחב ויוצא מגבולותיו. בכל הנפת יד הרגשתי שאני אוסף יהלומים. איזו זכות! איזו נחת רוח לבורא עולם! הנה הבנים האבודים חזרו, והם צועקים 'אמת' על מלכותו יתברך. זה היה ה'נעשה ונשמע' הפרטי שלהם, שם, בתוך ההריסות של רובנא, ומאז הכל כבר הלך והתרחב וב"ה רואים תוצאות מיוחדות.

הכל התחיל בנסיעה מקרית בטרמפ. עליתי לרכב חשמלי חדיש ומפואר, מהסוג שגורם לך להרגיש שאתה נוסע בתוך מחשב משוכלל, ופתחתי בשיחה עם הנהג על גודל החסד שהוא עושה

הגאון הרב בצלאל טרוביץ שליט"א יו"ר ארגון 'נוצרי לשון' על חסד שמעל בית אדם

וְעָשָׂה חֶסֶד לְאֶלְפִים לְאֶחָבִי וְלִשְׁמִרִי
מִצֹּדֹתַי (כ ו)

בפרשת השבוע אנו נכנסים לרגע השיא של מעמד הר סיני וקבלת התורה. זהו הרגע שבו הקדוש ברוך הוא העניק לנו את התורה הקדושה והטובה והמוחלט. וכשאנו רוצים לדבוק במידותיו של הקב"ה של 'וְעָשָׂה חֶסֶד לְאֶלְפִים', חשוב להתבונן בזווית נוספת ומורכבת יותר של עשיית חסד בחיי היומיום שלנו, כזו שלא תמיד מסתיימת ב"סוף טוב" גלוי לעין, ודורשת מאיתנו אמונה יצוקה.

הכל התחיל בנסיעה מקרית בטרמפ. עליתי לרכב חשמלי חדיש ומפואר, מהסוג שגורם לך להרגיש שאתה נוסע בתוך מחשב משוכלל. כשראיתי את הניקיון המופתי וההקפדה על כל פרט ברכב, פתחתי בשיחה עם הנהג על גודל החסד שהוא עושה. שיבחתיו אותו על כך שעל אף שיש לו רכב כה יקר ויוקרתי, הוא אינו מהסס להעלות אנשים זרים ולגמול עמם חסד, דבר שאינו מובן מאליו כלל למי שמשקיע כה הרבה ברכושו.

אולם, מהר מאוד התברר שדרכתי על פצע פתוח. הנהג נאנח ואמר לי: "אני קורא את המאמרים שלך על חסד ומשתדל ליישם, אבל מה תגיד על מה שקרה לי לא מזמן? העליתי טרמפיסט עם תיק גדול, ובזמן שהוא נכנס עם החבילה במושב האחורי, הוא חבט בטעות בעוצמה בלוח הבקרה והדלת האלקטרונית. הנזק הסתכם בתיקון מורכב של מערכות מחשוב בשווי אלפי שקלים. נו, איפה החסד כאן? עשיתי טובה מרצוני הטוב, וקיבלתי מכה בכיס שלא קל לעכל".

הוא המשיך ותיאר את תחושת התסכול - את הרגע שבו הטרמפיסט ירד מהרכב עם התנצלות גדולה וכמובן באמירת תודה, בעוד הוא נשאר עם רכב פגוע וחשבון מוסך מנופח. זוהי שאלה קשה שרבים מאיתנו נתקלים בה. כולנו מכירים את ההבטחה ש"במידה שאדם מודד בה מודדין לו", ושהעושים חסד מובטח להם חסד מהשמיים. לעיתים אנו קוראים מודעה המבקשת תרומה או עזרה, ואנו בטוחים שברגע שנסייע - הכל יהפוך ל"דבש". כשהמציאות טופחת על פנינו בדמות נזק או אכזבה, אנו עלולים להרגיש מבולבלים ולהרהר: האם זה היה שווה את זה?

האמת היא שעלינו להפנים שמידותיו של הקדוש ברוך הוא הן בלתי נתפסות בשכלנו האנושי המוגבל. לנסות להבין את חשבונות השמיים זה כמו לנסות להסביר לתינוק בן חודש מהי סוגיה בגמרא או מהו תרגום אונקלוס. המרחק בין המוח הקטן שלנו לבין האינסופיות של הבורא הוא עצום לאין שיעור. לכן אנו אומרים ב"נשמת כל חי": "אילו פינו מלא שירה כים... אין אנחנו מספיקים להודות". התודה היא לא רק על מה שאנחנו מבינים כ"טוב", אלא על הידיעה שהבורא מנהיג את עולמו בחמלה שמעבר להשגתנו.

אני נזכר בנסיעה מיוחדת לציונו של בעל ה"חפץ חיים"

אני נזכר בנסיעה מיוחדת (היחידה שלי) לחו"ל לפני מספר שנים, לציונו של בעל ה"חפץ חיים" בראדין, שאורגנה על ידי 'משמרת השלום'. היו שם אנשים רבים שהיו זקוקים לישועות גדולות - רפואה, פרנסה וזיווגים. אמרתי להם אז משפט שמלווה אותי עד היום: "דעו לכם, אנחנו לא בכספומט". אי אפשר להכניס "כרטיס" של מעשה טוב ולצפות שהישועה תצא מיד ובדיקו בדרך שבה תיכננו.

אבל - וזה האבל הגדול - צריך לדעת שכל תפילה, כל ויתור וכל מעשה חסד פועלים פעולות עצומות בעולמות העליונים. אנחנו עטופים בחסדו של הקדוש ברוך הוא בכל רגע, גם כשזה לא נראה כך. כשיהודי עושה חסד ונגרם לו נזק כספי, ייתכן מאוד שהנזק הזה "החליף" גזירה קשה הרבה יותר שהייתה צריכה לבוא עליו. אולי באותו רגע נמנעה תאונה חלילה? אולי הכסף הזה פדה חוב רוחני או גשמי שהיה גובה מחיר יקר בהרבה?

הבורא עוטף אותנו ברחמים גם בתוך ההפסד. הוא רואה את הצער של הנהג על רכבו המפואר, והוא מחשיב לו את העמידה בניסיון כזכות אדירה. החסד האמיתי נמדד דווקא שם - במקום שבו לא הכל הולך חלק, ובכל זאת אנו בוחרים להמשיך ולהיטיב. מידת החסד של הקב"ה היא כזו שמגנה עלינו בדרכים נסתרות, והכסף שהלך הוא לעיתים ה"שריון" שספג את המכה במקומו. בסופו של דבר, עשיית חסד היא לא "עסקה" כלכלית, אלא התחברות למידותיו של הבורא. כשאנו ממשיכים להיטיב למרות הכל, אנו מוכיחים שהחסד שלנו הוא אמיתי, ובכך אנו פותחים שערי רחמים ששום נזק כספי לא יכול להשתוות לערכם. אנו תמיד נמצאים תחת השגחתו של הבורא יתב"ש, עטופים בטובו, גם כשהדרך נראית פתלתלה.

נרגע. מה קרה?... אמר לו הגוי, אני מקסיקני, אבל אני מאד חובב תנ"ך וכל יום אני קורא בו כמה שעות(!) בכל האיזור שלי אין יהודים, אני כפרי... ובתנ"ך כתוב שהיהודים הם בנים של האלוקים, בחיים שלי לא ראיתי בן של האלוקים... פעם ראשונה שאני רואה בן של האלוקים, התרגשתי... אני רואה את הבן של האלוקים... ואז פנה אליו הגוי ואמר לו: אפשר לשאול אותך שאלה? אמר לו כן. אמר לו הגוי, מאד מעניין

אותי על מה חושבים הבנים של האלוקים כשהם הולכים בדרך?... מילא אנחנו חושבים על שטויות, אבל על מה אתם חושבים?... אנחנו בנים לה'... אנחנו שייכים לבית המלוכה ויש לנו כתר בראש... קשה לאבא - המלך לראות את בנו בן מלך מתנהג בשוק כמו אדם פשוט והמוני, ומתבזה לענין כל. זה קשה... נועדנו לגדלות! התפילין מזכירים לנו כל יום, אתם בנים שלי, חותם המלך עליכם, וכל ההנהגה צריכה להיות בהתאם...

סיפור לי רבי יוסף בוקסבונים זצ"ל

שאלו פעם את מרן רה"י (הגרא"ל שטיינמן) זיע"א - כשהוא היה בצרפת לחזק את היהודים שם - איך יכול להיות שפריז זה מקום של טומאה כידוע, ויש שם כמה ישיבות מצליחות, ויש שם קהילות קדושות, איך זה יכול להיות?... ואמר הרה"י - מקום שבעלי התוספות למדו שם תורה הקדושה נשאת שם וכל הטומאה שבעולם לא יכולה להזיז משם את הקדושה, פריז יכולה להצליח. יש סיפורים ידועים על החזון אי"ש שהוא הלך עם מישהו בדרך, ופתאום אמר החזון אי"ש - לפני זמן קצר עברו כאן שני בחורים ודיברו בלימוד... ויודעים מי זה הבחורים הללו...

סיפור לי רבי יוסף בוקסבונים זצ"ל [הוא למד אתנו בחברון והוא היה יו"ר מכון ירושלים] היה להם בנין בשכונת 'שערי חסד', באותו בנין למטה גר הרבי מטשעבין זצ"ל, וכשהוא נפטר הדירה הוצעה להשכרה. בא איזה יהודי חולני מאד, ואמר שהוא רוצה לשכור את הדירה כי הוא מאמין בזכות התורה שהרבי מטשעבין למד שם שהזכות הזו נשאת וזה יכול להשפיע לטובה על הבריאות שלו. מצד שני היו עוד אנשים שרצו לשכור את הדירה ואולי אף היו מוכנים לשלם יותר ממון. הוא הלך לשאול את רבו הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל מה לעשות, ואמר מרן הגרש"ז יש דברים בגו, תשכיר לו את הדירה. ידוע שרבי אריה לוי זצ"ל היה מתפלל ליד הבית של הרבי מטשעבין מבחוץ.

אז היא הלכה לעבוד בנקיון בבתים

פגשתי את הבן של הג"ר מרדכי מן, הג"ר אברהם ישעיהו והוא סיפר לי כמה סיפורים על עמל התורה, אחד מהם על חותנו

הג"ר חיים פרידלנדר זצ"ל. רה"י הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל היה בהתחלה בחור מבוגר בלומז'ה והוא היה לומד עם בחורים צעירים ממנו, ושילמו לו על זה קצת. אמא של רבי חיים פרידלנדר לא היה לה כסף והיא רצתה שרבי שמואל ילמד עם הבן שלה, אז היא הלכה לעבוד בנקיון בבתים כדי שאת הכסף היא תתן לבן שלה שיביא לרבי שמואל. אהבת תורה שהיתה בדורות ההם...

ואז הוא סיפר שהיה שם גם הג"ר אורי קלרמן זצ"ל שהוא גם רצה ללמוד עם רבי שמואל, אז הוא ביקש מרבי שמואל שירשה לו לשבת מאחוריהם ולשמוע איך שהם לומדים - בלי להתערב... ובשביל לפתות אותם שיסכימו הוא הוסיף - שבזכות זה אני אסדר את כל הספרים בישיבה! וכמובן הם הסכימו, [גם בלי זה הם היו מסכימים] והוא שילם את המחיר... הוא היה המסדר של הספרים. אז הם זכו, גם רבי חיים פרידלנדר וגם רבי אורי שרגא קלרמן זצ"ל, כשמשקיעים אז מתעלים, אמנם לא ברגע הראשון מרגישים אבל בודאי שעולים.

הפרשיות הללו עוד מעט עוברים... יש סגולה מיוחדת של הפרשיות שהם משפיעות על אותו השבוע, כך אמר לנו מרן ראש ישיבת זיע"א. זה שבועות שאפשר לקחת מהם מטענים של אמונה, מטענים של קרבת אלוקים ואהבתו, מטענים שאני יכול להגיע איתם אל הקדוש ברוך הוא!... אנחנו בנים שלו! היום זה הגילוי הנהדר של הנשיקה של הקדוש ברוך הוא, שיצאו ממצרים גם מתוך מ"ט שערי טומאה. לכן גם נבראו ימי השובבי"ם, לעלות לעלות ולהתרומם. ולזה נועדנו! ויש קונה עולמו בשעה אחת... אבל צריך לחשוב!...

(קטעים מלוקטים מתוך 'ארחות חיים' בא תשפ"ו)

היכן מצינו שהמזבח נברא להאריך ימי אדם? ומתי פחד משה מחותנו

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

איך ניכר היה שמשה רבינו יצא לקראת חותנו ומדוע עשה כן? כתב הנצי"ב ('העמק דבר'): חייב אדם בכבוד חמיו, וגם רצה לכבד את הגר ולכבדו בישראל. והאזהרה ח' כתב שניכר היה שיצא לקראתו לפי שלא פנה ביציאתו לאוהל אשתו ובניה, או שאמר בפיו שיוצא לקראת חותנו בלבד.

מדוע על גרשום ואליעזר, בני משה, נכתבו אותם המילים 'שם האחד גרשום ושם האחד אליעזר'?

כתב 'רבינו בחי': לכל אחד מהם היתה מעלה ולכן נכתב על שניהם 'האחד': גרשום - ע"ש שהיה בכור ומיוחד לאמו, ועוד שהצילתו מן המיתה כדכתיב ('פר' שמות) 'ותקח צפורה צור'. ואליעזר - ע"ש שמייוחד לאביו וקראו ע"ש הצלתו. וב'אבן עזרא' כתב שכן הוא דרך לשון הקודש, שלפעמים נקרא השני גם כן 'האחד'.

מתי פחד משה מחותנו?

כתב ה'חזקוני' (בפר' שמות ב כ"ב) שכשנולד גרשום היה משה חדש במקומו ונחשב כגר, והיה ירא לומר מדוע ברח ממצרים פן יגרשנו חותנו, ולכן קרא שם בנו השני 'אליעזר' ע"ש 'אלוקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה' ולא קרא כך לבנו הראשון.

מדוע שלח יתרו להודיע למשה שהוא מגיע?

כתב ה'ספורנו' שכן הוא מדרך המוסר להקדים ולהודיע על בואו, למען יוכל משה להכין להם מקום לשבתם, וכפי שאמרו בגמ' (פסחים ק"ב). אל תיכנס לביתך פתאום, וכל שכן לבית חברך.

היכן מצינו שהמזבח נברא להאריך ימי אדם?

רש"י בסוף הפרשה כתב דאמרו חז"ל שאסור להניף ברזל על המזבח, שהברזל נברא לקצר ימי אדם והמזבח להאריך ימיו, ואינו בדין שיונף המקצר על המאריך.

היכן מצינו שהמזבח נברא להאריך ימי אדם?

כתב ה'תפארת ישראל' (מידות ג, ד אות מ"ח) שכשאדם חוטא ומקריב קרבן, קול ה' קורא לו ואומר 'גם ה' העביר חטאתך לא תמות' (שמואל-ב י"ב י"ג) וגם כהן שחייב מיתה ועובד עבודה, מאריך המזבח ימיו שיגמור עבודתו, כדאיתא במסכת מכות (י"ב).

(מתוך גליונו של הרב צולק תשפה)

הרי ביוה"כ עצמו עוד היה בשמים. והוא מתיישב לשפוט את העם ומרוב דבקות בה' אינו שומע כלום

פנינים מהגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמאן שליט"א

וְהָיָה מִמָּחֳרָת וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה לְשֹׁפֵט
אֶת הָעָם וַיַּעֲמֵד הָעָם עַל מֹשֶׁה
(יח"ג)

ב"אבן שלמה" מהרב משימלוי כתב עה"פ "ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם", וברש"י: "ממחרת יוה"כ היה. וישב כמלך והקשה

הדבר ליתרו שהיה מזלזל בכבודם של ישראל והיה מוכיחו על כך". וב'אבן עזרא' מקשה שאינו זלזול הלא כך הוא הסדר שהדיין יושב ובעלי דין עומדים.

וידוע שר"ש סופר שאל את אביו החת"ס מתי היה לו זמן לכתוב את ספר השירה והפיוטים "שירת משה", וענה לו אביו שבימי צעירותו בין יוה"כ לסוכות לא היה יכול ללמוד מרוב דביקות ואז כתב שירים אלו.

אומר הרב משימלוי, שאם החת"ס לא היה מסוגל ללמוד שור שנגח את הפרה, בוודאי לא היה מסוגל לשבת על מדין ולנהל ד"ת עליה ומסתבר שאף לא שמע מה מדברים אליו. ומשה רבינו בוודאי לא היה פחות מכך, הרי ביוה"כ עצמו עוד היה בשמים. והנה הוא מתיישב לשפוט את העם ומרוב דבקות בה' אינו שומע כלום ואינו משים לבו אל הקורות סביבו, עמדו בני"ו והביטו בפני הצדיק. יתרו מביט ואינו מבין מה קורה, ושאל "מה הדבר הזה אשר אתה עושה לעם" - מה התועלת ב"עריכת השולחן" הזה, הרי ברור שכל כולו של משה למען עם ישראל הוא ומה הוא פועל למענם עי"כ. "מדוע אתה יושב לבדך" - אמנם ישב שם עם בני"ו אבל בדד, כהתבודדות בינו לבין עצמו. ומשה לא יכול היה להסביר את מושג הדביקות ליתרו, רק הסביר לו מה הוא עושה בד"כ. ויתרו שהבין שאין ביכולת משה לשפוט העם בימים נעלים אלו הציע שיעמיד שרי אלפים וכו' והם יוכלו לשפוט את העם אף בימים כאלו.

(קול הלשון - גליון שיעור תשע"ה)

כדאי מאד להטות אוזן ולשמוע 'סודות' מן החדר' שגילה

בספרו 'אורחות יושר' (ערך רוח הקודש) מתאר מורי-חמי שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל כמה מדרגות ואופנים וסיבות להתקיימות דברי החכם. כדאי מאד להטות אוזן ולשמוע 'סודות' מן החדר' שגילה [הדברים מובאים בלשונו, בהשמטת הראיות והתימוכין מדברי חז"ל והראשונים]:

"יש שהחכם מרגיש באמת שכאילו שהודיעוהו מן השמים כך וכך.

ויש הרבה פעמים שהחכם אומר לפי חכמתו מה שנראה לו, והקדוש ברוך הוא מסכים עמו. ויש עוד ענין, שמן השמים נותנין בפיו מה לומר ואף על פי שאינו יודע כלל שזה ברוח הקדש, רק נותנים לו מחשבה לומר כך וכך לפי דעת תורה שבידו והוא מכוון לאמת".

וכאן בא עוד חלק, הנוגע למי שבא אל החכם: "יש לפעמים שהברכות והעצות מתקיימות בזכות השואל שמאמין באמונה שלמה שמילת החכם מתקיימת, ובזכות זה באמת מתקיים. ואם לא היה מאמין בלב שלם, באמת לא היה מתקיימין בו. ודבר זה מתחלף לפי השואל [וכך כתב ב'משך חכמה' פרשת וירא]. ודבר זה ראינו כמה פעמים אצל גדולי ישראל. וירא-שמים שסומך כל דבר על החכם ושומע לו לכל אשר יאמר, יש לו סייעתא-דשמיא שנותנין לחכם בפיו מה לומר לו ועצותיו מצליחין בדרך כלל".

(הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א - לעשות רצונך)

לכן לקחתי את ילדי לבתי אונגרין

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים (יש"ו)

הוריי היו גרים בבית הסמוך לביתו של הגאון רבי מאיר ברנדסדורפר זצ"ל.. קשה היום להסביר זאת לילדים, לכן לקחתי את ילדי לבתי אונגרין, להראות להם איך גרו בעבר משפחות ברוכות ילדים בבתיים של ארבע אמות על ארבע אמות. על פי דרך הטבע אי אפשר להסביר זאת. חיו בעניות, אבל עם שמחה על הפנים. ההורים הסתפקו במה שיש להם, וכך חינו את ילדיהם. לכולם היתה שמחה על הפנים: להורים ולילדים!

רבי מאיר ברנדסדורפר גידל, בבית כזה, שש עשרה ילדים! מי לא זוכר את זה? אשתו אף פעם לא התלוננה. אף פעם לא ביקשה דבר שאין להם! כשהיו אנשים, לעשרות ולמאות, באים לשאול את בעלה שאלות בהלכה, לפני כניסת שבת, והיא היתה באמצע הספוג'ה - היא לא נתנה להם להמתין בחוץ "עד

שהרצפה תתייבש"... יש עיקר ויש טפל! שייכנסו, שישאלו, שילמדו, שילכלכו את הרצפה, לא נורא, "אפשר לעבור עוד פעם במהירות עם הסמרטוט" היתה אומרת לכל אלו שביקשו להמתין - העיקר שקול התורה לא יופסק! את זה ראינו בעינינו מדי יום ששי, שבוע אחר שבוע!

לא אשכח שאבי ז"ל היה אומר לי, ולאחיות שלי: "תסתכלו...בזכותה זכה בעלה להיות גדול כל כך בתורה".

איזו הנאה עצומה יש לאשה, שהולכת ברחוב וניגשת אליה חברה ואומרת לה: "את האימא של האברך הצדיק הזה שלא מש מאוהלה של תורה? את האימא של הבחור הצדיק הזה שכל הרבנים מהללים את התמדתו, את עדינות נפשו וטוהר מידותיו? במה זכית לילדים כאלו?"

ובשמים יודעים את התשובה: כמה פעמים האמא הזאת וויתרה על דברים שהטבע האנושי משתוקק להם! כמה פעמים היא רצתה תכשיט חדש, צנוע, ובאמת למי ברא הקב"ה את כל התכשיטים היפים אם לא לבנות ישראל, הצנועות, לחבבן על בעליהן? בוודאי, מגיע לה! אך היא נאלצה לוותר, כי בעלה יושב ולומד, ואין להם את האפשרות לכך. היא השכילה, אין ספור פעמים, לא לוותר על המצוי בשביל הרצוי, ובלבד שקול התורה לא ייפסק. בשל כך, זכתה לבעל תלמיד חכם, ולבנים כמותו.

(דורש טוב שבועות בהוצאת 'פה נוח')

שיר מפורסם על הפרשה

חידות שינון הפרשה ע"פ סדר הא - ב.
מיועד גם לילדים:

- א. שמו של בן משה? אליעזר.
- ב. על מה ד' פקד עון אבות? על - בנים.
- ג. מה אסור לבנות את המזבח? גזית.
- ד. המשך: ויאמרו אל משה - דבר אתה עימנו.
- ה. את מי שפט משה לבדו לפני עצת יתרו?
- א - ת העם.
- ו. שיר מפורסם על הפרשה - ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה.
- ז. מי עוד אכל בסעודה עם יתרו מלבד אהרן?
- ז קני ישראל.
- ח. מה היה יתרו? ח ותן משה.
- ט. יתרו אמר למשה שהדבר שהוא עושה לא - טוב.
- י. כבד את אביך ואת אמך למען - י אריכון ימך.
- כ. הקב"ה נושא אותנו על? כנפי נשרים.
- ל. מה יקרה לנוגע בהר? לא יחיה.
- מ. ואתם תהיו לי - ממלכת כהנים.
- נ. למי מדברים בלשון רכה? נשים.
- ס. איך נקרא בתורה אוצר חביב? סגולה.
- ע. איזה קרבן כולו כליל? עולה.
- פ שם נוסף ליתרו - פותאל.
- צ. איזה גרושה הוחזרה בפרשה? ציפורה.
- ק. מה השמועה 'שמע ובא'? קריעת ים סוף.
- ר. מהיכן יודעים שהסומא יתרפא? כי כתוב וכל העם - רואים את הקולות.
- ש. כמה שרי עשרות היו? שישים אלף.
- ת. היכן מובא האיסור לגנוב ממון? לא תגנובו

(מתוך גליונו של הרב קולדצקי יתרו תשפה)

והמה מסוגלים עד מאד שלא יחסר מזוננו כל ימי חייו

מאת: הרב מאיר יונג

אנו ממשיכים בפינתנו על ענייני פרנסה טובה.

כתב בס' שבט מוסר (פרק לא) וז"ל: אלו פסוקים טוב לומר אחר אכילה קודם ברכת המזון והמה מסוגלים עד מאד שלא יחסר מזוננו כל ימי חייו, "להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר ולנצח על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך". "בעצתך תנחני ואחר כבוד תקחני" (תהלים עג). "והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו (שם עח). "אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו" (שם צד). "ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך, אשירה לה' כי גמל עלי" (שם יג). "שוש אשיש בה' תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני, כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה" (ישעיה סא). "ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך ה'" (תהלים יט). "שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב" (שם לב). "נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי" (שם קיט). "אודך כי עניתני ותהי לי לישועה" (שם קיח). ואחר כך "השיר של יום" שהיו הלויים אומרים בבית המקדש.

ואמר הגרי"ש שאין להתפלא מדוע

מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א: שמעתי בשם הגאון רבי יוסף של' אלישיב זצ"ל שפירש מה שאמרו חז"ל (שבת קי"ט) "המבזה תלמידי חכמים אין רפואה למכתו", שהמבזה תלמיד חכם נענש במחלה כזאת שאין רפואה ממנה, והלא היא בימינו ה"מחלה הנוראה" ה"י שהרופאים לא מצאו לה תרופה, וזהו "אין רפואה למכתו" כפשוטו ממש, ואמר הגרי"ש שאין להתפלא מדוע המחלה הנוראה פשתה כל כך בדור האחרון, דבר שלא היה בדורות הקודמים, כיון שבדור האחרון נפרץ מאוד עוון ביזוי תלמידי חכמים או בעוון שומע חרפת תלמיד חכם ושותק, ויש לומר שהמחלה הנוראה הזאת באה כעונש לעם ישראל על ביזוי תלמידי חכמים שאין רפואה גמורה למכה זו.

ונראה לפי"ז שהמחלה בתוקף נגד ביזוי ת"ח, ממשיך על עצמו זכות גדולה להיות מוגן שהמחלה הזאת לא תפגע בו או בצאצאיו, כי מאחר שביזוי תלמידי חכמים גורם להיענש במחלה הזאת ה"י, א"כ מידה טובה מרובה והמחאה נגד ביזוי ת"ח עומדת כזכות להיות מוגן ממחלה זו. [ודע עוד שקבלה בידינו, שהמברך ברכת אשר יצר בכוונה בכל פעם, ובפרט כשמזכיר שם שמים בברכה, הוא ניצול מכל המחלות ומהמחלה הנוראה ה"י].

(ביאורים והנהגות)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

אתה מוֹיֶשֶׁי הַגָּאוֹן הָאֱמִיתִי! אתה מַצְלִיחַ לְלַמֵּד אֶת כָּל הַסּוֹגֵיָה בְּלִי לִפְתָח אֶת הָעֵינַיִם בְּכָל־! רק גָּאוֹן כָּמוֹךָ יְכוּל לִישׁוֹן בְּשִׁיעוֹר וְלַדַּעַת הַכֹּל.

חיים ויענקי מספרים על סופריה בטעם של לשון הרע

הרב הסתובב. דממה נפלה בכתה

הרב הסתובב. דממה נפלה בכתה, הוא סימן לדודי ולמוישי לגשת אל המסדרון יחד איתו.

בדרך החוצה, דודי עוד היה בטוח בעצמו. "מה כבר אמרתי?" מלמל לעצמו. "מחמאה בסך הכל".

"דודי", אמר הרב בקול רך, "האם התכוונת לדבר לשון הרע על מוֹיֶשֶׁי?" דודי עמד זקוף, ידיו מאחורי גבו. "אמרתי שהוא גָּאוֹן, פלט בביטחון. ואמרתי שהוא חכם. איזה מילה רעה יש פה?" היתמם.

הרב הביט בו ארוכות. מבט שהיה בו יותר צער מאשר פעם.

"זו היתה סתם בדיחה, בחינה. לא אמרתי עליו שום דבר רע! שיבחת אותו! רק קצת בצחוק..."

הרב הושיט את ידו אל כיסו ושלף משם סופריית שוקולד קטנה, עטופה בנייר צלופן מוזהב ומבריק. "תראו את העטיפה הזו. היא יפה, נכון? היא מרשרשת, היא מושכת את העין, היא גורמת לכל מי שרואה אותה לרצות לאכל אותה. המילים שלך הן כמו צלופן - גָּאוֹן, 'מצטיין', 'חכם'. מילים נוצצות ויפות. אבל פְּשׁוּמִיִּשִׁי פתח את

העטיפה של הסופריה שהגשית לו, הוא לא מצא שם סופריה ולא מתיקות. במקום מחמאה הוא מצא לעג חבו, הוא מצא חמיצות שצרכה לו בלב. טעם של לשון הרע.

שקט שרר בכתה ז'2. רק רחש רשרוש הדפים לווה את קולו העמוק של הרב. היה זה שעור של הרב כהן וכולם ניסו להתרכז. כולם... חוץ ממוישי.

מוישי ישב בטור האמצעי, גבו זקוף כרגיל, נשען על הכסא, אבל עיניו עצומות. לא שינה עמוקה, לא ראש שמונח על השולחן, אבל עיניו עצומות בשלילה.

ודודי? דודי ראה הכל. דודי שישב בטור הצדדי הוא מהתלמידים החדים בכתה. לשונו חדה לא פחות משכלו, ובדרך כלל - גם מהירה ממנו. הוא חיך לעצמו חיוך קטן, וכשהרב סים את השיעור ופנה לאסוף את חפציו ולצאת החוצה, דודי לא התאפק.

בקול שקט - רם, כזה שכולם שומעים, הוא אמר: "אנשים חושבים שאני חכם, אבל אתה מוֹיֶשֶׁי - אתה הגָּאוֹן הָאֱמִיתִי! אתה מצליח ללמד את כל הסוגיה בלי

לפתח את העינים בכלל! רק גָּאוֹן כָּמוֹךָ יְכוּל לִישׁוֹן בְּשִׁיעוֹר וְלַדַּעַת הַכֹּל. אני בטוח שהלימוד הלילי שלך עייף אותך, פי בבוקר אנחנו רואים את התוצאות - שקיעות כזו בלימוד... תמשיך כן, מצטיין יקר!"

הכתה רעדה מצחוק חנוק. שנים החליפו מבטים משועשעים, מישוה הרים את ידו כדי להסתיר חיוך, גיחוך קולני נשמע מקצה הכתה. מוֹיֶשֶׁי פקח את עיניו בבת אחת. פניו החווירו, אבל הוא שתק. רק שתק.

לְסִיּוּמָא דְגַלְיֹנָא

עורך המדור: אלחנן נתן ליכטיג

ותמיד היתה אופה לי עוגה קטנה מתוקה

הגאון רבי יששכר שלמה טייכטל זצ"ל, בעל ה"משנה שכיר", על מסירות נפשה של אמו לגדלו לתורה.

רבי שלום מאיר ולך שליט"א: הגאון רבי יששכר שלמה טייכטל זצ"ל, הרב של פישטיאן בסלובקיה חיבר את שו"ת "משנה שכיר". בהקדמה לספר הוא מודה לאביו ולאמו, הוא מפליג בשבחה של אמו ומתאר את מסירות נפשה לגדלו לתורה. הוא מספר כיצד בהיותו ילד קטן בן שמונה, החדירה בו אמו את החשק לתורה הקדושה:

"דרכה של אמי היתה לקום ביום ו' בבוקר השכם לאפות לכבוד שבת, ותמיד היתה אופה לי עוגה קטנה מתוקה מיוחדת לי, באמרה: יען שאני לומד תורה מגיע לי שכם אחד על אחיותי. והיתה מכוונת לעשות איתי שינוי בן בין הבנות, כדי לחבב את התורה בעיני ולהלהיב לבבי לתורה הקדושה"

"ופעם אחת נשתהה האפיה, עד כשבאתי מבית הכנסת מתפילת שחרית, העוגה שלי עוד לא נאפתה. אמרתי לה: אמי אמי, איה העוגה שלי, כי מאד תאוה נפשי לאכול, כי אחזני הרעב. ובחכמה תשיב לי אמריה: 'מה אעשה לך בני יקירי, כי העוגה עודנה בתנור עוד לא נאפה לחוץ. אך אומר לך עצה להשקיט רעבונך: תדע בני יקירי שהגמרא הקדושה פועלת להשקיט הרעב ומשביעה לכל חי, ממש כמו הלחם והעוגה הטובה שאני עושה לך. קח נא בני את הגמרא וחזור לך את הגמרא שלמדת בשבוע זו ותשבע לחם, ותראה שצדקו דבריי ולא תרגיש שום רעבון, ואדרבה, תטעם טעם נופת צוף יותר ממה שאתה מרגיש באכילת העוגה'.

"ואני בשמעתי את דבריה הנעימים הנאמרים בפנים צוחקות וצהובות, בוערות מאש אהבה לתורה הקדושה, מדברת על לבי דברים נאמנים אשר תכליתם להלהיב לבבי לתורה הקדושה, לא נסתפקתי כלל באמיתת דבריה והאמנתי שבאמת כן הוא, שבעת שהאדם רעב ויושב ללמוד אז ישבע בזה, והלכתי בחשק נמרץ ולקחתי את הגמרא וחזרתי את שיעור השבוע בתשוקה גדולה, עד שבאמת נשכח ממני כל רעבון וגם העוגה נשכחה ממני".

(-דורש טוב שמות בהוצאת 'יפה נוף')

פעם אמר לי הסטייפלער בכזו מתיקות

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על מתיקות התורה

שהייתי במונסי בשבת, והתארחתי בבית הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל. הוא הזמין לבר המצוה של נכדו, ביום ראשון בערב. הציג בפני את חתן בר המצוה ושיבח את התמדתו וידיעותיו. ביקש שאשא דברים.

פתחתי ושאלתי: הן רבותינו אומרים, שהיצר הרע מתלווה לאדם בלידתו (סנהדרין צא) ולכן קרוי

"מלך זקן" (קהלת ד). לעומת היצר הטוב שמגיע רק בהיכנסו למצוות. מעתה, גדולה התמיהה: כיצד נער שטרם הגיע למצוות ויצר הרע מקנן בו לבדו, שוקד על התורה ויודע את שלושת הבבות על בוריין, וחלקים ממסכתות נוספות?!

אלא מאי, אספר לכם מעשה שהיה. התבקשתי לדבר בפני תלמידי ת"ת במונסי. שאלתי: "מי רוצה סוכריה?!" ענו פה אחד: "כולנו!" תמהתי: "כל אחד יכול להעיד על עצמו, ולומר: 'אני רוצה סוכריה'. אבל איך יודע כל אחד שגם חבריו רוצים, כמוהו?!" ענו במקלה: "סוכריה, רוצים כולם!" כי זה מתוק, וזה טעים, וזה נחשק!

"לכן", אמרתי, "תבינו איך אמרו בני ישראל פה אחד: 'נעשה ונשמע' (שמות כד) על מתן תורה. לכאורה היה ראוי שכל יחיד יתחייב כשלעצמו, ויאמר: אעשה, ואשמע. אבל התורה מתוקה מדבש ומנופת צופים. ועל מיני מתיקה ידוע, שכולם רוצים!"

מעתה, אין לימוד התורה תלוי ביצר הטוב או בהעדרו. המגיע למתיקות התורה, לנעמה, שוקד עליה באין הפוגות!...

ועד זקנה ושיבה! הן זכורה לנו התמדתו של הסטייפלר זצ"ל. בישיבה היו לו סדרי לימוד של שלושים ושש שעות רצופות. היה לומד יום לילה ויום, וישן לילה. שוב יום לילה ויום, וישן לילה. ואיך ניצל כל רגע. בכל שבוע ערך סיום שישה סדרי משנה שהיה משנן בדרך, מביתו לבית המדרש וחזור. ובין גברא לגברא, אם יצא ורעהו נכנס, כבר היה ראשו בגמרא.

מה מביא לכזו שקידה? ודאי שהציווי "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א). אבל פעם אמר לי בכזו מתיקות: "ר' יעקב, וויסט איר, היודעים אתם? ברכת התורה אינה ברכת המצוות גרידא, היא גם ברכת הנהנין!" אח, ובכזו הנאה, איך אפשר להפסיק!

(מתוך 'והגדת' הגדה של פסח)